

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О.М. БЕКЕТОВА**
Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту
Кафедра економіки та маркетингу

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
перший (бакалаврський)
(освітній рівень)

на тему: «Аналіз фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його покращення»

Виконав: здобувач 4 курсу, групи Е 2022-1
спеціальності 051 – Економіка
ОП «Економіка»
(шифр та назва)

Антон ЯЦУК

Керівник

Ганна СОБОЛЄВА

Харків – 2026 рік

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА**

Факультет	ННІ ЕіМ
Кафедра	Економіки та маркетингу
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	051 – Економіка
Освітня програма	Економіка (шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри
проф., канд. екон. наук
Наталя МАТВЄЄВА
«19» травня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА**

Ящуку Антону Андрійовичу
(прізвище, ім'я та по батькові)

1	Тема роботи	Аналіз фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його покращення
	керівник роботи	Соболева Ганна Григоріївна, канд. екон. наук, доцент
		затверджені наказом закладу вищої освіти від «19» травня 2026 року № 428-03
2	Строк подання здобувачем ВО роботи	17.06.2026 р.
3	Вихідні дані до роботи:	Фінансова і статистична звітність ТОВ «АТБ-Маркет». Нормативно-правова база здійснення господарської діяльності в Україні. Дані Державної служби статистики України. Теоретичні та практичні розробки провідних фахівців у галузі фінансово-економічного аналізу та економіки підприємства. Дані, отримані з відкритих вебресурсів.
4	Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):	Вступ. Розділ 1 Теоретичні основи аналізу фінансового стану підприємства Розділ 2 Аналіз фінансового стану ТОВ «АТБ-Маркет» Розділ 3 Впровадження сонячних електростанцій та їх вплив на фінансовий стан ТОВ «АТБ-Маркет» Висновки Список використаних джерел Перелік графічного матеріалу
5	Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):	1. Теоретичні аспекти фінансового стану підприємства. 2. Складові фінансового стану підприємства. 3. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства. 4. Організаційна структура підприємства. 5. Динаміка майнового стану підприємства. 6. Показники ліквідності та платоспроможності. 7. Показники фінансової стійкості та ділової активності. 8. Характеристика проекту впровадження сонячної електростанції. 9. Економічна ефективність запропонованого заходу.

6. Дата видачі завдання «19» травня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розробка плану роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою	19.05.2026 – 25.05.2026	
2	Написання теоретико-методичної частини кваліфікаційної роботи	19.05.2026 – 25.05.2026	
3	Написання розрахунково-аналітичної частини кваліфікаційної роботи	26.05.2026 – 08.06.2026	
4	Написання рекомендаційної частини кваліфікаційної роботи	09.06.2026 – 16.06.2026	
5	Оформлення пояснювальної записки, підготовка графічного матеріалу	12.06.2026 – 16.06.2026	
6	Проходження перевірки на ознаки плагіату, попередній захист і отримання рецензії	17.06.2026 – 25.06.2026	
7	Захист кваліфікаційної роботи	26.06.2026	

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на тему «Аналіз фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його покращення» містить 78 сторінок, 9 рисунків, 27 таблиць, 64 використаних джерела.

Фінансовий стан підприємства є важливою характеристикою його стабільності, платоспроможності та ефективності діяльності. У сучасних умовах зростання витрат на енергоресурси, інфляційних процесів і зовнішніх ризиків особливої актуальності набуває пошук практичних заходів, спрямованих на зниження операційних витрат, підвищення прибутковості та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

У роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти оцінки фінансового стану підприємства роздрібної торгівлі. *Об'єкт дослідження* – процеси формування та забезпечення фінансового стану підприємства. *Предмет дослідження* – теоретичні, методичні та практичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства і розробки заходів щодо його покращення. *Мета роботи* – комплексна оцінка фінансового стану ТОВ «АТБ-Маркет» та обґрунтування впровадження сонячної електростанції для зниження витрат на електроенергію. *При виконанні кваліфікаційної роботи застосовано конкретні спеціальні методи*: аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, горизонтальний і вертикальний аналіз, метод фінансових коефіцієнтів, табличний і графічний методи та метод оцінки економічної ефективності. За результатами дослідження запропоновано реалізацію проекту за рахунок власних коштів підприємства, що сприятиме скороченню операційних витрат, підвищенню прибутковості та зміцненню фінансової стійкості.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ФІНАНСОВИЙ СТАН, ЛІКВІДНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, СОНЯЧНА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ.

ABSTRACT

The qualification work on the topic “Analysis of the financial condition of the enterprise and development of measures to improve it” contains 78 pages, 9 figures, 27 tables and 64 references.

The financial condition of an enterprise is an important characteristic of its stability, solvency and efficiency. Under rising energy costs, inflationary processes and external risks, it is especially relevant to identify practical measures aimed at reducing operating costs, increasing profitability and strengthening the financial stability of an enterprise.

The paper examines theoretical and practical aspects of assessing the financial condition of a retail enterprise. *Object of the research* – processes of formation and maintenance of the financial condition of an enterprise. *Subject of the research* – theoretical, methodological and practical aspects of financial condition analysis and the development of measures for its improvement. *Purpose of the work* – to provide a comprehensive assessment of the financial condition of LLC “ATB-Market” and justify the implementation of a solar power plant aimed at reducing electricity costs. *The qualification work applies the following special methods*: analysis and synthesis, comparison, generalisation, horizontal and vertical analysis, financial ratio analysis, tabular and graphical methods, and methods for evaluating economic efficiency. Based on the results obtained, the project is proposed to be implemented using the enterprise’s own funds, which will help reduce operating costs, increase profitability and strengthen financial stability.

KEYWORDS: FINANCIAL CONDITION, LIQUIDITY, SOLVENCY, FINANCIAL STABILITY, PROFITABILITY, SOLAR POWER PLANT, ENERGY EFFICIENCY.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1 Економічна сутність фінансового стану підприємства	12
1.2 Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства	16
1.3 Сучасні проблеми діяльності підприємств та їх вплив на фінансовий стан.....	20
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «АТБ-Маркет».....	25
2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «АТБ-Маркет»	25
2.2 Аналіз майнового стану, ліквідності та платоспроможності ТОВ «АТБ-Маркет»	31
2.3 Аналіз фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет».....	37
РОЗДІЛ 3 ВПРОВАДЖЕННЯ СОНЯЧНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ТОВ «АТБ-Маркет».....	46
3.1 Обґрунтування необхідності впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет»	46
3.2 Характеристика проекту встановлення сонячних панелей за рахунок власних коштів ТОВ «АТБ-Маркет»	50
3.3 Розрахунок економічної ефективності запропонованого заходу.....	55
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ПЕРЕЛІК ГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ.....	77

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки фінансовий стан підприємства є одним із ключових індикаторів ефективності його діяльності та здатності до стабільного функціонування в довгостроковій перспективі. Особливої актуальності це питання набуває для підприємств роздрібною торгівлі, які працюють в умовах високої конкуренції, нестабільності зовнішнього середовища, інфляційних процесів, коливань купівельної спроможності населення та впливу кризових факторів. Саме тому систематичний аналіз фінансового стану підприємства та розробка заходів щодо його покращення є важливою складовою забезпечення його фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоспроможності.

Фінансовий стан підприємства відображає сукупність показників, які характеризують його забезпеченість фінансовими ресурсами, ефективність їх використання, рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності. Комплексна оцінка цих показників дозволяє виявити наявні проблеми у діяльності підприємства, визначити тенденції його розвитку, а також сформулювати обґрунтовані управлінські рішення щодо підвищення ефективності господарювання.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю забезпечення стабільного фінансового розвитку підприємств роздрібною торгівлі в умовах нестабільного економічного середовища, посилення конкуренції та зростання витрат на ресурси, зокрема енергетичні. Сучасні підприємства України, у тому числі великі торговельні мережі, функціонують в умовах інфляційних коливань, порушення логістичних ланцюгів, енергетичних криз та воєнних ризиків, що суттєво впливає на їхній фінансовий стан, ліквідність і прибутковість.

Мета дипломної роботи полягає у комплексному дослідженні теоретичних та практичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства, проведенні оцінки фінансового стану ТОВ «АТБ-Маркет» на основі показників майнового

стану, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності, а також у розробці та економічному обґрунтуванні заходів щодо впровадження сонячних електростанцій у діяльність підприємства з метою підвищення його фінансової ефективності, зниження витрат на електроенергію та зміцнення фінансової стійкості.

Завданнями дипломної роботи є:

- ознайомитись з економічною сутністю фінансового стану підприємства;
- проаналізувати методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства;
- дослідити сучасні проблеми діяльності підприємств та їх вплив на фінансовий стан;
- провести загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ «АТБ-Маркет»;
- здійснити аналіз майнового стану, ліквідності та платоспроможності ТОВ «АТБ-Маркет»;
- провести аналіз фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет»;
- здійснити обґрунтування необхідності впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет»;
- надати характеристику проекту встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет»;
- провести розрахунок економічної ефективності запропонованого заходу.

Об'єкт дослідження — процеси формування та забезпечення фінансового стану підприємства. Предмет дослідження — теоретичні, методичні та практичні аспекти аналізу фінансового стану підприємства і розробки заходів щодо його покращення.

Методи дослідження. У процесі виконання дипломної роботи використано систему загальнонаукових і спеціальних методів економічного аналізу, зокрема: системний підхід — для комплексного розгляду фінансового стану підприємства

як цілісної економічної системи відповідно до розділу 1; порівняльний аналіз — для оцінки динаміки фінансових показників підприємства (розділ 2); горизонтальний аналіз — для визначення змін показників у часі; вертикальний аналіз — для дослідження структури активів, капіталу та фінансових результатів; метод фінансових коефіцієнтів — для оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності; графічний і табличний методи — для наочного подання результатів аналітичних досліджень; методи узагальнення та синтезу — для формування висновків та обґрунтування заходів щодо впровадження сонячних електростанцій (розділ 3).

Джерелами отриманої інформації при виконанні дипломної роботи є фінансова та статистична звітність ТОВ «АТБ-Маркет» (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші форми фінансової звітності за 2022–2025 роки), нормативно-правові акти України, що регулюють діяльність підприємств, наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з питань фінансового аналізу, підручники, монографії, наукові статті у фахових виданнях, а також аналітичні та інформаційні ресурси.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному поєднанні теоретичних засад аналізу фінансового стану підприємства з практичним обґрунтуванням впливу енергозберігаючих заходів, зокрема впровадження сонячних електростанцій, на фінансові результати великого торговельного підприємства. У роботі уточнено та систематизовано підходи до оцінки фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності з урахуванням специфіки функціонування роздрібно-торговельної мережі. Запропоновано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності фінансового стану підприємства на основі результатів аналізу та впровадження енергозберігаючих інновацій.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій для покращення фінансового управління ТОВ «АТБ-Маркет». Результати дослідження можуть бути

використані для оптимізації структури активів і капіталу, підвищення рівня ліквідності та платоспроможності, зміцнення фінансової стійкості, зростання рентабельності діяльності підприємства, а також зниження витрат на електроенергію шляхом впровадження сонячних електростанцій. Отримані результати можуть бути використані керівництвом підприємства при прийнятті управлінських рішень, а також у навчальному процесі закладів вищої освіти економічного профілю. Аробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи були апробовані шляхом підготовки тез доповідей на теми: «Комплексне покращення фінансового стану підприємства» та «Сталий розвиток підприємства як основа довгострокової конкурентоспроможності». У зазначених тезах розкрито окремі аспекти аналізу фінансового стану підприємства, напрямів його покращення, а також забезпечення довгострокової конкурентоспроможності на основі принципів сталого розвитку.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність фінансового стану підприємства

У сучасних умовах розвитку ринкової економіки важливе значення для ефективного функціонування підприємств має забезпечення стабільного фінансового стану. Саме фінансовий стан виступає основним показником результативності діяльності підприємства, рівня його конкурентоспроможності, фінансової стійкості та здатності адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Від ефективності управління фінансовими ресурсами залежить можливість підприємства здійснювати безперервну виробничо-господарську діяльність, виконувати фінансові зобов'язання, забезпечувати прибутковість та формувати перспективи подальшого розвитку [43].

В умовах економічної нестабільності, інфляційних процесів, посилення конкуренції, воєнного стану та енергетичних криз питання оцінки та підтримання належного фінансового стану підприємств набуває особливої актуальності [36]. Для українських підприємств суттєвими проблемами стали перебої з електропостачанням, зростання витрат на енергоресурси, порушення логістичних зв'язків і нестабільність фінансового ринку [60]. Усі ці фактори негативно впливають на ліквідність, платоспроможність та фінансову стійкість суб'єктів господарювання, що зумовлює необхідність постійного аналізу їх фінансового стану.

Фінансовий стан підприємства є складною економічною категорією, яка відображає систему фінансових відносин, що виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Він характеризує рівень забезпеченості підприємства власним і позиковим капіталом, ефективність використання активів, здатність своєчасно виконувати свої фінансові

зобов'язання та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі [10].

Для більш повного розуміння економічної сутності фінансового стану підприємства доцільно розглянути основні напрями його прояву та ключові характеристики. Фінансовий стан відображає результати господарської діяльності підприємства, рівень його фінансової стійкості, ефективність використання ресурсів і здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання. Саме через систему фінансових показників можна оцінити можливості підприємства щодо стабільного функціонування та подальшого розвитку [15].

Основні аспекти, які характеризує фінансовий стан підприємства, наведено на рис. 1.1

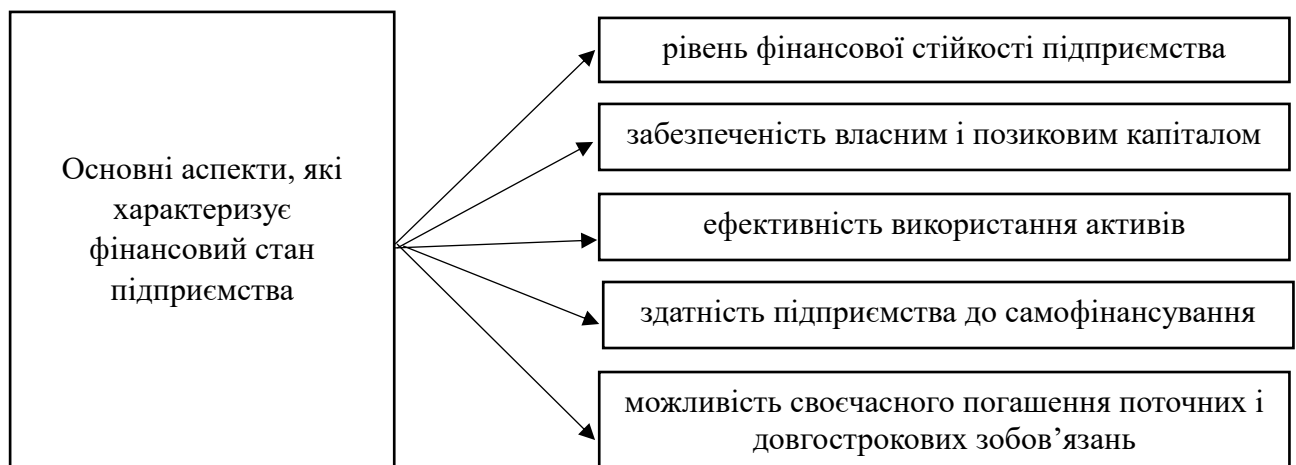

Рисунок 1.1 – Основні аспекти, які характеризує фінансовий стан підприємства

Джерело: створено з використанням [15]

Фінансовий стан є комплексною характеристикою діяльності підприємства, яка відображає як поточні результати роботи, так і перспективи подальшого розвитку.

Фінансовий стан підприємства формується під впливом багатьох взаємопов'язаних елементів, які характеризують ефективність його діяльності та рівень фінансової стабільності. Для комплексної оцінки фінансового стану необхідно дослідити основні складові, що відображають здатність підприємства

забезпечувати безперервність діяльності, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та отримувати прибуток. До таких складових належать ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність і рентабельність [60].

Основні складові фінансового стану підприємства наведено на рис. 1.2

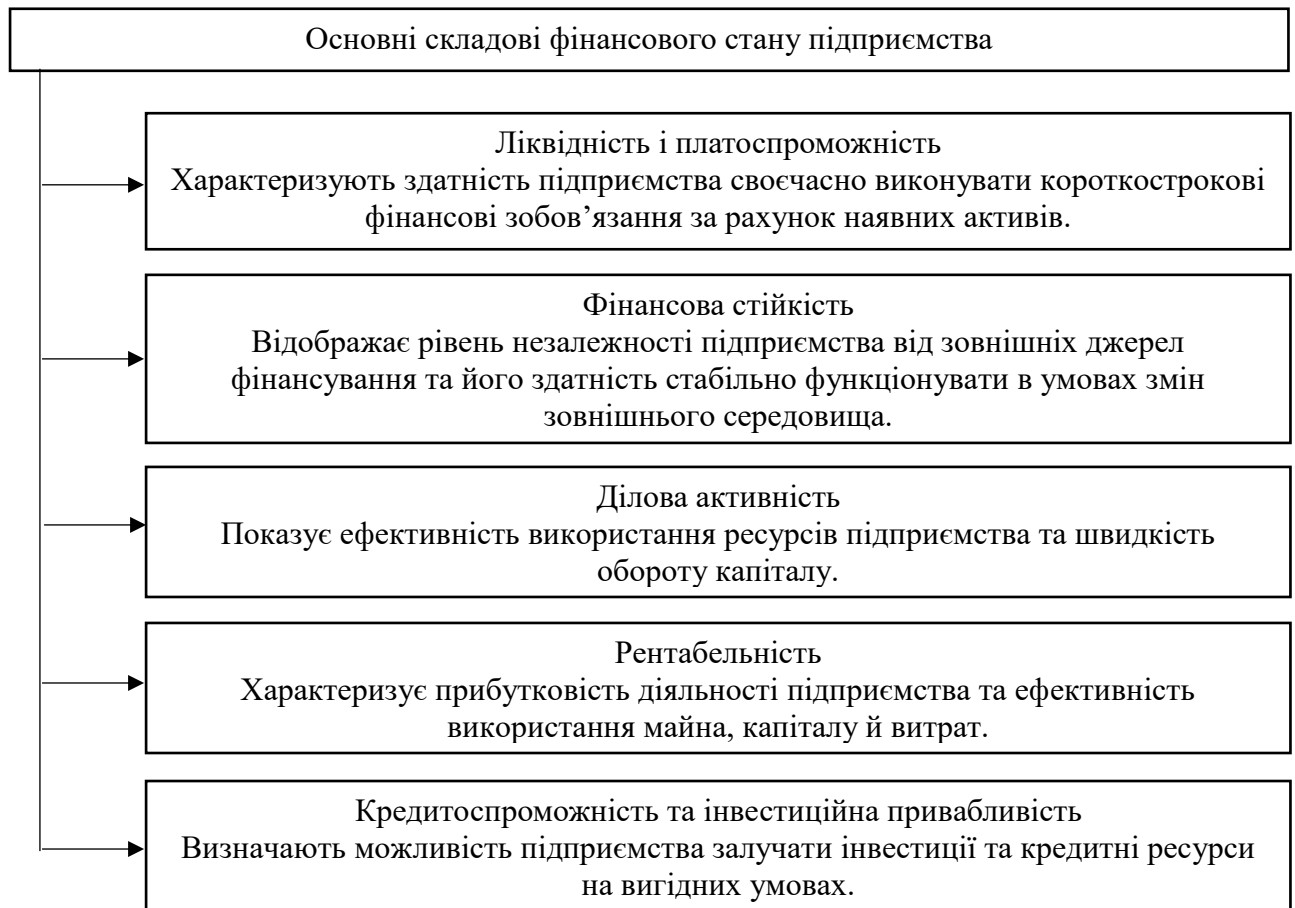

Рисунок 1.2 – Основні складові фінансового стану підприємства

Джерело: створено з використанням [60]

Фінансовий стан підприємства залежить від впливу великої кількості внутрішніх і зовнішніх чинників, які можуть як позитивно, так і негативно впливати на результати його діяльності. Внутрішні фактори пов'язані з особливостями організації роботи підприємства, ефективністю використання ресурсів та системою управління фінансами. Зовнішні фактори формуються під впливом економічної ситуації в державі, рівня конкуренції, інфляційних процесів, податкової політики та інших умов функціонування підприємства.

Особливо в сучасних умовах значний вплив мають воєнні дії, перебої з електропостачанням та нестабільність ринку [45].

Основні фактори впливу на фінансовий стан підприємства наведено на рис.

1.3

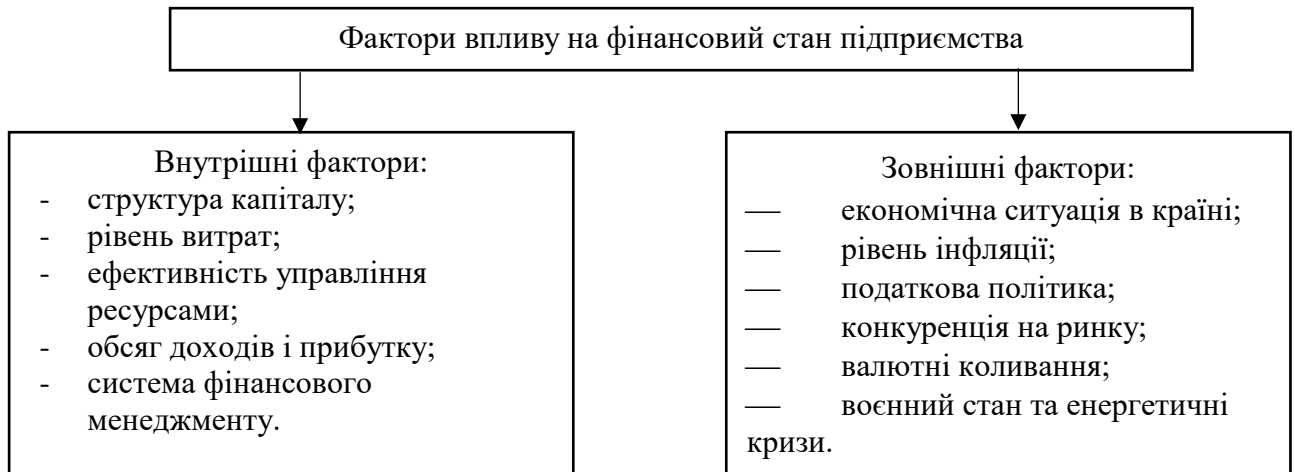

Рисунок 1.3 – Основні фактори впливу на фінансовий стан підприємства

Джерело: створено з використанням [45]

У сучасних умовах значний вплив на фінансовий стан українських підприємств мають перебої з електропостачанням, зростання вартості енергоресурсів, інфляційні процеси та нестабільність ринку [37].

Аналіз фінансового стану підприємства є важливим інструментом оцінки результативності його діяльності та ефективності управління фінансовими ресурсами. Проведення фінансового аналізу дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, оцінити рівень його ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності. Крім того, результати аналізу є основою для прийняття управлінських рішень, прогнозування подальшого розвитку підприємства та мінімізації фінансових ризиків [26].

Значення аналізу фінансового стану підприємства наведено на рис. 1.4

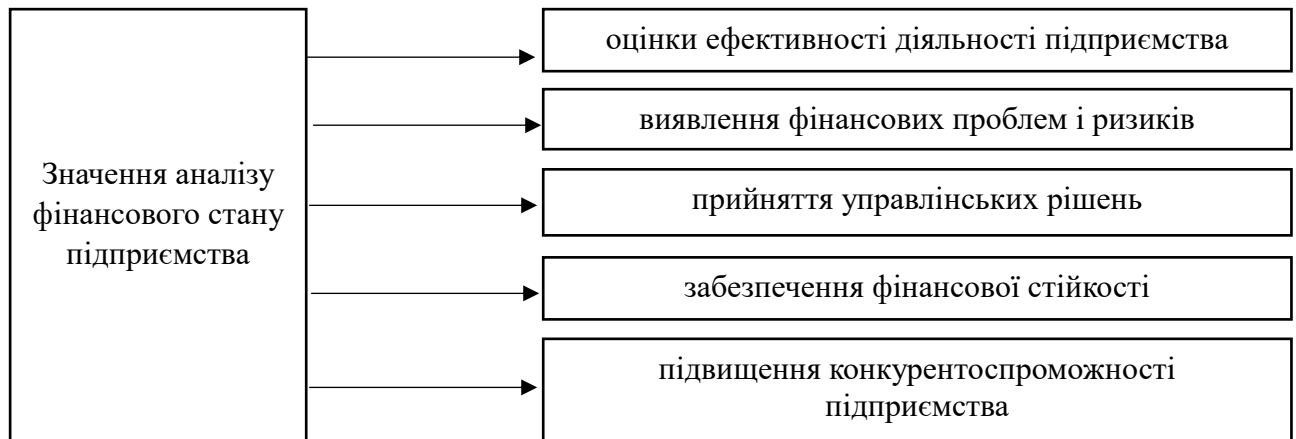

Рисунок 1.4 – Значення аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: створено з використанням [26]

Отже, фінансовий стан підприємства є комплексною економічною характеристикою, яка відображає результати діяльності підприємства, рівень його фінансової стабільності, платоспроможності та ефективності використання ресурсів. Від стану фінансів залежить можливість підприємства функціонувати, розвиватися та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Тому систематичний аналіз фінансового стану є важливою умовою забезпечення стабільної та ефективної діяльності підприємства.

1.2 Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства

В сучасних умовах нестабільності економіки, посилення конкуренції, інфляційних процесів та впливу зовнішніх факторів (зокрема воєнного стану, енергетичних ризиків, коливань валютних курсів) об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства набуває особливої актуальності.

Для отримання повної та достовірної характеристики фінансового стану підприємства використовуються різноманітні методичні підходи, які ґрунтуються на аналізі фінансової звітності та системі аналітичних показників. Кожен із методів має власне функціональне призначення та дозволяє розглядати

фінансовий стан підприємства з різних аспектів — динамічного, структурного, причинно-наслідкового або порівняльного [30].

Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства відіграють ключову роль у забезпеченні об'єктивності, системності та повноти оцінки його фінансово-господарської діяльності. Їх використання є необхідною умовою для формування достовірної інформаційної бази, на основі якої приймаються управлінські, інвестиційні та стратегічні рішення [51].

Перш за все, застосування різних методичних підходів дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан підприємства з різних сторін — ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності. Жоден окремий метод не здатний повністю відобразити реальний фінансовий стан, тому їх поєднання забезпечує більш точну та всебічну діагностику.

Крім того, методичні підходи дають можливість виявляти як поточні проблеми у фінансовій діяльності підприємства, так і приховані ризики, що можуть вплинути на його стабільність у майбутньому. Наприклад, горизонтальний та вертикальний аналізи дозволяють оцінити тенденції та структуру показників, тоді як коефіцієнтний і факторний аналіз — визначити причини змін фінансових результатів [23].

Важливою є також роль методичних підходів у підвищенні ефективності управління підприємством. На основі результатів аналізу керівництво може приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації витрат, підвищення прибутковості, покращення структури капіталу та забезпечення фінансової стійкості [12].

Узагальнення основних методичних підходів, їх сутності, ключових показників, а також переваг і недоліків подано в табл. 1.1

Таблиця 1.1 – Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства

Метод	Сутність	Основні показники	Переваги	Недоліки
Горизонтальний (динамічний) аналіз	Порівняння фінансових показників у часі для виявлення тенденцій	Темпи зростання, абсолютні та відносні відхилення, приріст прибутку, виручки, активів	Дає змогу оцінити динаміку розвитку підприємства; простий у застосуванні	Не показує причин змін; залежить від вибору базового періоду
Вертикальний (структурний) аналіз	Визначення структури фінансових показників у загальній величині	Питома вага активів, зобов'язань, власного капіталу, структури витрат	Дозволяє оцінити фінансову структуру підприємства; зручний для порівняння	Не враховує динаміку змін; обмежена інформативність без інших методів
Коефіцієнтний аналіз	Розрахунок фінансових коефіцієнтів для оцінки стану підприємства	Коефіцієнти ліквідності, платоспроможності, рентабельності, оборотності, фінансової стійкості	Найбільш поширений метод; дає комплексну оцінку фінансового стану	Результати залежать від якості вихідних даних; потребує нормативів для порівняння
Факторний аналіз	Визначення впливу окремих факторів на фінансові результати	Фактори прибутку, виручки, витрат, продуктивності	Дозволяє виявити причини змін показників	Складність розрахунків; потребує великого обсягу даних
Порівняльний (бенчмаркінг) аналіз	Порівняння показників підприємства з конкурентами або середніми значеннями	Рентабельність, ліквідність, оборотність, ринкова частка	Дає змогу оцінити конкурентоспроможність	Обмежена доступність даних конкурентів; різні методика обліку
Інтегральний (комплексний) аналіз	Формування узагальненого показника фінансового стану	Інтегральний індекс фінансового стану, рейтингові оцінки	Дає узагальнену оцінку; зручний для управлінських рішень	Може спрощувати реальний фінансовий стан; залежить від вибору ваг
Прогнозний аналіз	Оцінка майбутнього фінансового стану підприємства	Прогноз виручки, прибутку, грошових потоків	Допомагає у стратегічному плануванні	Висока невизначеність результатів; залежить від припущень

Джерело: створено з використанням [12, 17, 53]

Проведений аналіз методичних підходів до оцінювання фінансового стану підприємства свідчить, що кожен із них виконує окрему аналітичну функцію та дозволяє розглядати фінансову діяльність з різних сторін. Так, горизонтальний аналіз забезпечує оцінку динаміки фінансових показників у часі, що дає змогу виявити загальні тенденції розвитку підприємства, однак він не розкриває причин змін. Вертикальний аналіз, у свою чергу, дозволяє дослідити структуру активів, капіталу та витрат, що є важливим для оцінки фінансової збалансованості, але без урахування динаміки його результати мають обмежене значення.

Коефіцієнтний аналіз є одним із найпоширеніших методів, оскільки дозволяє комплексно оцінити ліквідність, платоспроможність, рентабельність і фінансову стійкість підприємства на основі системи фінансових коефіцієнтів. Водночас його точність значною мірою залежить від якості вихідної інформації та наявності нормативних значень для порівняння. Факторний аналіз дозволяє встановити причини змін фінансових результатів шляхом визначення впливу окремих факторів, проте він є більш складним у розрахунках і потребує значного обсягу даних.

Порівняльний (бенчмаркінговий) аналіз дає можливість оцінити фінансовий стан підприємства у зіставленні з конкурентами або середньогалузевими показниками, що дозволяє визначити його конкурентні позиції, однак обмежується доступністю достовірної інформації про інші підприємства. Інтегральний аналіз забезпечує узагальнену оцінку фінансового стану на основі єдиного показника, що спрощує прийняття управлінських рішень, але може частково спрощувати реальну ситуацію через використання узагальнених оцінок.

Прогнозний аналіз спрямований на визначення можливих тенденцій розвитку фінансового стану підприємства в майбутньому, що є важливим інструментом стратегічного планування. Однак його результати значною мірою залежать від вихідних припущень і рівня невизначеності зовнішнього

середовища. Таким чином, найбільш об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства досягається за умови комплексного застосування всіх зазначених методичних підходів.

Таким чином, методичні підходи до аналізу фінансового стану є важливим інструментом фінансового менеджменту, який дозволяє не лише оцінити поточний стан підприємства, але й виявити проблемні зони, визначити фактори впливу та сформулювати основу для прийняття ефективних управлінських рішень і стратегічного розвитку.

1.3 Сучасні проблеми діяльності підприємств та їх вплив на фінансовий стан

Сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем невизначеності та нестабільності, що зумовлено комплексом взаємопов'язаних економічних, політичних, соціальних та технологічних факторів. Підприємства змушені здійснювати господарську діяльність в умовах постійних змін зовнішнього середовища, що ускладнює процес планування, прогнозування фінансових результатів та забезпечення стабільного розвитку [19].

Сучасні підприємства функціонують в умовах підвищеної невизначеності та дії численних зовнішніх і внутрішніх факторів, які суттєво ускладнюють їх господарську діяльність. Зокрема, енергетичні перебої, логістичні труднощі, інфляційні процеси, зниження попиту та кадрові проблеми формують комплекс викликів, що безпосередньо впливають на фінансові результати підприємств. У таких умовах важливим є систематизація основних проблем та визначення їхнього впливу на ключові показники фінансового стану, що дозволяє глибше оцінити характер сучасних економічних ризиків [55].

Узагальнення зазначених аспектів наведено в табл. 1.2

Таблиця 1.2 – Сучасні проблеми діяльності підприємств та їх вплив на фінансовий стан

Проблема діяльності підприємств	Основні прояви	Вплив на фінансовий стан
Енергетичні проблеми (блекаути, відключення електроенергії)	Зупинка виробництва, використання генераторів, перебої в роботі	Зростання собівартості, зниження прибутку, погіршення ліквідності, падіння рентабельності
Логістичні та постачальницькі труднощі	Порушення постачання сировини, затримки транспортування	Зростання витрат, уповільнення обороту капіталу, зниження ефективності активів
Інфляція та валютна нестабільність	Зростання цін, коливання курсу валют	Зменшення реальної прибутковості, ускладнення фінансового планування, підвищення ризиків
Зниження попиту та купівельної спроможності	Скорочення продажів, падіння попиту на продукцію	Зменшення виручки, ризик збитковості, погіршення фінансових результатів
Кадрові проблеми та міграція робочої сили	Дефіцит працівників, відтік кадрів за кордон	Зростання витрат на персонал, зниження продуктивності, уповільнення розвитку підприємства
Військові ризики та руйнування інфраструктури	Пошкодження логістики, нестабільність роботи підприємств	Підвищення ризиків втрати активів, зниження стабільності доходів, фінансова нестійкість

Джерело: створено з використанням [5, 45]

Як видно, з табл. 1.2 найбільш критичними є енергетичні перебої, що призводять до зупинки виробничих процесів і суттєвого зростання витрат через використання альтернативних джерел енергії. Це, у свою чергу, знижує прибутковість та погіршує ліквідність підприємств.

Також значний вплив мають логістичні та постачальницькі труднощі, які ускладнюють своєчасне забезпечення виробництва ресурсами та призводять до зростання витрат і уповільнення обороту капіталу. Інфляційні процеси та коливання валютного курсу додатково підсилюють фінансову нестабільність, ускладнюючи планування та зменшуючи реальну прибутковість діяльності.

Окремо слід відзначити зниження попиту на продукцію, що безпосередньо скорочує доходи підприємств і підвищує ризик збитковості. Кадрові проблеми та міграція робочої сили негативно впливають на продуктивність праці та збільшують витрати на персонал. У свою чергу, військові ризики та руйнування інфраструктури створюють загрозу втрати активів і знижують загальну фінансову стійкість підприємств. Загалом усі зазначені фактори комплексно погіршують фінансовий стан і підвищують рівень ризику в діяльності бізнесу.

Однією з найбільш критичних проблем сучасності є енергетичні виклики, пов'язані з дефіцитом електроенергії та частими відключеннями. Це безпосередньо впливає на безперервність виробничих процесів, спричиняє простої обладнання, знижує продуктивність праці та призводить до втрати частини доходів. Підприємства змушені використовувати альтернативні джерела енергії, що значно підвищує собівартість продукції та збільшує операційні витрати.

В умовах сучасної нестабільної енергетичної ситуації в Україні одним із ключових зовнішніх факторів впливу на діяльність підприємств є блекаути та перебої з електропостачанням. Вони безпосередньо порушують безперервність виробничих і операційних процесів, змушують підприємства змінювати режим роботи та використовувати альтернативні джерела енергії, що призводить до зростання витрат і зниження ефективності діяльності [9]. У зв'язку з цим доцільним є систематизувати основні напрями впливу відключень електроенергії на фінансовий стан підприємств, що наведено в табл. 1.3

Таблиця 1.3 – Вплив блекаутів на фінансовий стан підприємства

Напрямок впливу	Прояви впливу	Фінансові наслідки
Операційна діяльність	Зупинка виробництва, простої обладнання, порушення графіків роботи	Зменшення обсягів виробництва та реалізації, скорочення виручки
Використання альтернативної енергії	Робота на генераторах, використання пального, оренда обладнання	Зростання собівартості продукції та операційних витрат
Виконання замовлень	Затримки виробництва та поставок, невиконання термінів	Втрата клієнтів, зниження доходів, штрафні санкції

Напря́м впливу	Прояви впливу	Фінансові наслідки
Грошові потоки	Неритмічність надходжень, затримки оплат	Погіршення ліквідності та дефіцит оборотних коштів
Збереження продукції та активів	Псування товарів, перебої в роботі холодильного та виробничого обладнання	Прямі фінансові втрати та додаткові витрати на відновлення
Продовження таблиці 1.3		
Інвестиційна діяльність	Необхідність встановлення генераторів, СЕС, акумуляторних систем	Зростання капітальних витрат у короткостроковій перспективі
Загальний фінансовий результат	Сукупний вплив усіх факторів	Зниження прибутку, рентабельності та фінансової стійкості

Джерело: створено з використанням [25, 54, 62]

Як видно, з табл. 1.3 найбільш безпосередній вплив проявляється через порушення операційної діяльності, що призводить до простоїв виробництва, зменшення обсягів випуску продукції та, відповідно, скорочення виручки.

Важливим наслідком є також зростання витрат через необхідність використання альтернативних джерел енергії, зокрема генераторів і пального, що суттєво підвищує собівартість продукції. Окремо слід відзначити негативний вплив на виконання замовлень, оскільки затримки постачання та виробництва можуть призводити до втрати клієнтів і штрафних санкцій. Крім того, блекаути погіршують стан грошових потоків підприємства, спричиняючи неритмічність надходжень і дефіцит оборотних коштів, а також можуть викликати прямі втрати через псування продукції та порушення умов її зберігання. У довгостроковій перспективі підприємства змушені інвестувати в енергетичну автономність, що збільшує капітальні витрати. Таким чином, сучасні проблеми діяльності підприємств мають комплексний і системний характер, оскільки одночасно впливають на всі ключові складові фінансового стану — доходи, витрати, ліквідність, платоспроможність і рентабельність. У таких умовах особливої актуальності набуває необхідність адаптації підприємств до змін зовнішнього середовища, впровадження антикризових управлінських рішень, енергозберігаючих технологій та підвищення ефективності використання ресурсів.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «АТБ-Маркет»

2.1 Загальна організаційно-економічна характеристика ТОВ «АТБ-Маркет»

ТОВ «АТБ-Маркет» — одна з найбільших і найвпливовіших роздрібних торговельних компаній в Україні, яка спеціалізується на торгівлі продуктовими та повсякденними товарами в форматі «soft discount» (доступний магазин-дискаунтер).

Загальна інформація про компанію: ТОВ «АТБ-Маркет» було засновано в 1993 році у місті Дніпро як група з шести гастрономічних магазинів, які згодом об'єдналися в єдину торговельну мережу. Назва АТБ походить від аббревіатури «AgroTechBusiness».

Компанія створена у формі товариства з обмеженою відповідальністю і входить до складу Корпорації «АТБ» як провідне підприємство мережі роздрібної торгівлі [3].

Організаційна структура підприємства є одним із ключових елементів ефективного функціонування будь-якої компанії, оскільки визначає розподіл повноважень, обов'язків і відповідальності між її підрозділами та співробітниками. Вона створює основу для управління бізнес-процесами, забезпечує координацію діяльності різних відділів і сприяє досягненню стратегічних цілей компанії.

Особливо важливу роль організаційна структура відіграє у великих мережевих підприємствах роздрібної торгівлі, де масштаби діяльності включають численні магазини, логістичні центри та багатофункціональні відділи.

Організаційна структура підприємства схематично зображена на рис. 2.1

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «АТБ-Маркет»

Джерело: створено з використанням [3]

Ця організаційна структура дозволяє ТОВ «АТБ-Маркет» не лише підтримувати стабільність та ефективність бізнесу, а й гнучко реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, впроваджувати інноваційні рішення у логістиці та маркетингу, а також забезпечувати високу конкурентоспроможність на ринку роздрібною торгівлі.

АТБ-Маркет є лідером роздрібною торгівлі в Україні за кількістю магазинів та обсягами продажів. Станом на початок 2026 року мережа налічує понад 1 300 магазинів у 24 областях України.

Магазини працюють у форматі дискаунтера, що передбачає широкий асортимент товарів повсякденного попиту (продукти харчування, побутові товари) за конкурентними цінами.

Асортимент кожного магазину включає приблизно 3 500 найменувань товарів, що дозволяє забезпечити споживачів широким вибором якісних продуктів і товарів першої необхідності (див. табл. 2.1)[1].

Таблиця 2.1 – Перелік асортименту товарів та послуг ТОВ «АТБ-Маркет»

Категорія	Асортимент товарів / послуг	Характеристика
Продовольчі товари	Хлібобулочні вироби, молочна продукція, м'ясо, риба, овочі, фрукти, бакалія, напої	Основна група товарів повсякденного попиту
Товари власних торгових марок	«Своя Лінія», «Розумний вибір», «De Luxe Foods & Goods Selected»	Продукція за доступними цінами з контролем якості
Побутова хімія	Пральні засоби, засоби для прибирання, гігієнічна продукція	Широкий вибір товарів для дому
Непродовольчі товари	Посуд, текстиль, канцелярія, дрібна побутова техніка	Супутні товари для щоденного використання
Дитячі товари	Дитяче харчування, підгузки, іграшки	Орієнтація на сімейних споживачів
Алкогольні та тютюнові вироби	Вино, пиво, міцні напої, тютюнові вироби	Реалізуються відповідно до законодавчих вимог
Заморожені продукти	Напівфабрикати, морозиво, заморожені овочі та м'ясо	Забезпечують тривале зберігання продукції
Кулінарія та готові страви	Салати, випічка, готові обіди	Популярний сегмент швидкого харчування
Онлайн-сервіси	Мобільний додаток, онлайн-каталог товарів	Підвищення зручності обслуговування клієнтів
Додаткові послуги	Оплата комунальних послуг, поповнення рахунків, бонусні програми	Формування комплексного сервісу для покупців
Логістичні послуги	Централізоване постачання товарів у магазини	Забезпечення безперебійної роботи торговельної мережі
Програми лояльності	Акційні пропозиції, знижки, персональні бонуси	Спрямовані на утримання постійних клієнтів

Джерело: створено з використанням [4]

У цілому асортимент ТОВ «АТБ-Маркет» характеризується широким вибором продовольчих і непродовольчих товарів, орієнтацією на масового споживача та доступною ціновою політикою. Значну увагу компанія приділяє розвитку власних торгових марок, цифрових сервісів і додаткових послуг, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

АТБ-Маркет є беззаперечним лідером українського ритейлу за обсягом доходу та кількістю магазинів і входить до ТОП-10 найбільших торговельних компаній країни. Компанія активно конкурує з іншими великими мережами, розширюючи присутність як у великих містах, так і у малих населених пунктах [2]. Для більш детальної оцінки результативності діяльності ТОВ «АТБ-Маркет» доцільно проаналізувати основні фінансово-економічні показники підприємства у динаміці. Аналіз таких показників дає можливість визначити рівень ефективності господарської діяльності, тенденції розвитку компанії, зміни у доходах, витратах та фінансових результатах. Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 роки наведено в табл. 2.2

Таблиця 2.2 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (млн грн)	148 920	181 340	214 870	238 450	+89 530
Собівартість реалізованої продукції (млн грн)	118 760	145 220	171 530	189 840	+71 080
Валовий прибуток (млн грн)	30 160	36 120	43 340	48 610	+18 450
Операційний прибуток (млн грн)	8 240	9 760	11 830	13 420	+5 180
Чистий прибуток(млн грн)	3 920	4 360	5 120	5 940	+2 020
Середньорічна вартість активів (млн грн)	47 860	53 555	60 420	67 115	+19 255
Власний капітал (млн грн)	6 150	6 020	6 580	7 120	+970
Продовження таблиці 2.2					
Поточні зобов'язання (млн грн)	32 720	36 840	41 240	45 200	+12 480

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Оборотні активи (млн грн)	21 760	24 930	28 610	31 240	+9 480
Необоротні активи (млн грн)	28 540	31 880	35 420	38 960	+10 420
Грошові кошти та їх еквіваленти (млн грн)	5 170	5 930	6 770	7 390	+2 220
Запаси (млн грн)	12 640	14 520	16 780	18 430	+5 790
Дебіторська заборгованість (млн грн)	3 950	4 480	5 060	5 420	+1 470
Кредиторська заборгованість (млн грн)	24 180	27 340	30 880	34 120	+9 940
Коефіцієнт поточної ліквідності (коэф.)	0,66	0,67	0,69	0,69	+0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (коэф.)	0,31	0,39	0,37	0,39	+0,08
Коефіцієнт автономії (коэф.)	0,12	0,11	0,10	0,10	-0,02
Рентабельність активів (ROA) (%)	8,19	8,14	8,47	8,85	+0,66
Рентабельність власного капіталу (ROE) (%)	65,55	71,65	81,27	86,72	+21,17
Рентабельність продажу (%)	2,63	2,40	2,38	2,49	-0,14
Коефіцієнт оборотності активів (разів)	3,11	3,39	3,56	3,55	+0,44
Продуктивність праці (тис. грн/особу)	3 860	4 280	4 910	5 320	+1 460
Середньооблікова чисельність персоналу (осіб)	38 600	42 400	43 760	44 820	+6 220

Джерело: створено з використанням [8, 4, 1, 6, 7, 27]

Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 роки свідчить про зростання масштабів господарської діяльності підприємства у кількісному вираженні. Чистий дохід від реалізації продукції збільшився з 148 920 млн грн у 2022 році до 238 450 млн грн у 2025 році, тобто на 89 530 млн грн. Собівартість реалізованої продукції за цей самий період зросла на 71 080 млн грн, що свідчить про розширення

товарообороту та одночасне збільшення витратної частини діяльності підприємства.

Валовий прибуток підприємства збільшився на 18 450 млн грн, операційний прибуток — на 5 180 млн грн, а чистий прибуток — на 2 020 млн грн.

Разом із тим аналіз показує значну залежність підприємства від позикового капіталу, що підтверджується низьким коефіцієнтом автономії та високою часткою поточних зобов'язань у структурі пасивів. Однак для підприємств сфери роздрібної торгівлі така ситуація є типовою через активне використання короткострокових джерел фінансування та швидку оборотність товарних запасів. Загалом результати аналізу свідчать про стабільний фінансовий стан ТОВ «АТБ-Маркет», високу ділову активність та достатній рівень прибутковості підприємства у сучасних умовах господарювання.

Важливим етапом оцінки ефективності функціонування підприємства є аналіз його прибутковості, оскільки саме фінансові результати характеризують рівень успішності господарської діяльності та здатність підприємства забезпечувати стабільний розвиток. Дослідження показників прибутковості дозволяє визначити тенденції зміни доходів, витрат і чистого прибутку ТОВ «АТБ-Маркет» упродовж досліджуваного періоду. Результати аналізу прибутковості діяльності підприємства за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.3

Таблиця 2.3 – Аналіз прибутковості діяльності ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Чистий прибуток, млн грн	3 920	4 360	5 120	5 940
Собівартість реалізованої продукції, млн грн	118 760	145 220	171 530	189 840
Адміністративні витрати, млн грн	6 240	7 180	8 420	9 160
Витрати на збут, млн грн	13 580	16 420	19 360	21 540
Фінансові витрати, млн грн	1 980	2 460	2 880	3 140
Прибуток до оподаткування, млн грн	5 120	5 870	6 820	7 840
Чиста маржа прибутку, %	2,63	2,40	2,38	2,49
Рентабельність витрат, %	2,82	2,58	2,66	2,81

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Рентабельність операційних витрат, %	4,16	4,12	4,28	4,37
Рентабельність сукупних витрат, %	2,45	2,31	2,39	2,51

Джерело: створено з використанням [8, 4, 1, 6, 7, 27]

Аналіз прибутковості діяльності ТОВ «АТБ-Маркет» показує, що чистий прибуток підприємства збільшився з 3 920 млн грн у 2022 році до 5 940 млн грн у 2025 році, тобто на 2 020 млн грн.

Рентабельність витрат у 2025 році становила 2,81 %, що майже відповідає рівню 2022 року — 2,82 %. Рентабельність операційних витрат зросла з 4,16 % до 4,37 %, тобто на 0,21 в. п., що свідчить про збереження контролю над витратами навіть за умов їх абсолютного збільшення.

Таким чином, ТОВ «АТБ-Маркет» є фінансово стійким та конкурентоспроможним підприємством із високим потенціалом подальшого розвитку. Ефективна організація діяльності, широка асортиментна політика, розвиток інноваційних сервісів і постійне вдосконалення управлінських процесів створюють сприятливі умови для зміцнення позицій компанії на ринку роздрібною торгівлі України у перспективі.

2.2 Аналіз майнового стану, ліквідності та платоспроможності ТОВ «АТБ-Маркет»

ТОВ «АТБ-Маркет» є одним із найбільших підприємств роздрібною торгівлі в Україні, яке здійснює активну господарську діяльність та постійно розширює масштаби функціонування. Ефективність діяльності компанії значною мірою визначається раціональним формуванням структури активів, достатнім рівнем ліквідності та здатністю забезпечувати своєчасне погашення поточних і довгострокових зобов'язань. У зв'язку з цим аналіз майнового стану, ліквідності та платоспроможності підприємства дозволяє оцінити рівень його фінансової

надійності, виявити проблемні аспекти та визначити напрями підвищення ефективності фінансового управління [33].

У процесі аналізу особлива увага приділяється дослідженню складу та структури активів підприємства, динаміці оборотних і необоротних активів, показникам ліквідності балансу, коефіцієнтам покриття, абсолютної та швидкої ліквідності, а також оцінці здатності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання [32]. Отримані результати дають можливість комплексно оцінити фінансовий стан ТОВ «АТБ-Маркет» та визначити рівень його економічної стійкості в сучасних умовах господарювання.

Оцінка майнового стану підприємства є важливою складовою аналізу його фінансової діяльності, оскільки дозволяє визначити рівень забезпеченості підприємства ресурсами, ефективність формування активів та тенденції зміни їх структури у динаміці. Аналіз майнового стану дає можливість оцінити співвідношення необоротних і оборотних активів, виявити особливості управління майном та визначити рівень фінансової стійкості підприємства [58]. Результати аналізу майнового стану ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.4 та схематично зображено на рис. 2.2 та рис. 2.3

Таблиця 2.4 – Аналіз майнового стану ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Необоротні активи, млн грн	28 540	31 880	35 420	38 960	+10 420
Оборотні активи, млн грн	21 760	24 930	28 610	31 240	+9 480
Запаси, млн грн	12 640	14 520	16 780	18 430	+5 790
Дебіторська заборгованість, млн грн	3 950	4 480	5 060	5 420	+1 470
Грошові кошти та їх еквіваленти, млн грн	5 170	5 930	6 770	7 390	+2 220
Валюта балансу, млн грн	50 300	56 810	64 030	70 200	+19 900
Власний капітал, млн грн	6 150	6 020	6 580	7 120	+970
Довгострокові зобов'язання, млн грн	11 430	13 950	16 210	17 880	+6 450
Поточні зобов'язання, млн грн	32 720	36 840	41 240	45 200	+12 480

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Частка необоротних активів, %	56,7	56,1	55,3	55,5	-1,2
Частка оборотних активів, %	43,3	43,9	44,7	44,5	+1,2

Джерело: створено з використанням [8, 4, 1, 6, 7, 27]

Аналіз майнового стану ТОВ «АТБ-Маркет» свідчить про збільшення активів підприємства протягом 2022–2025 років. Валюта балансу зростає з 50 300 млн грн у 2022 році до 70 200 млн грн у 2025 році, тобто на 19 900 млн грн.

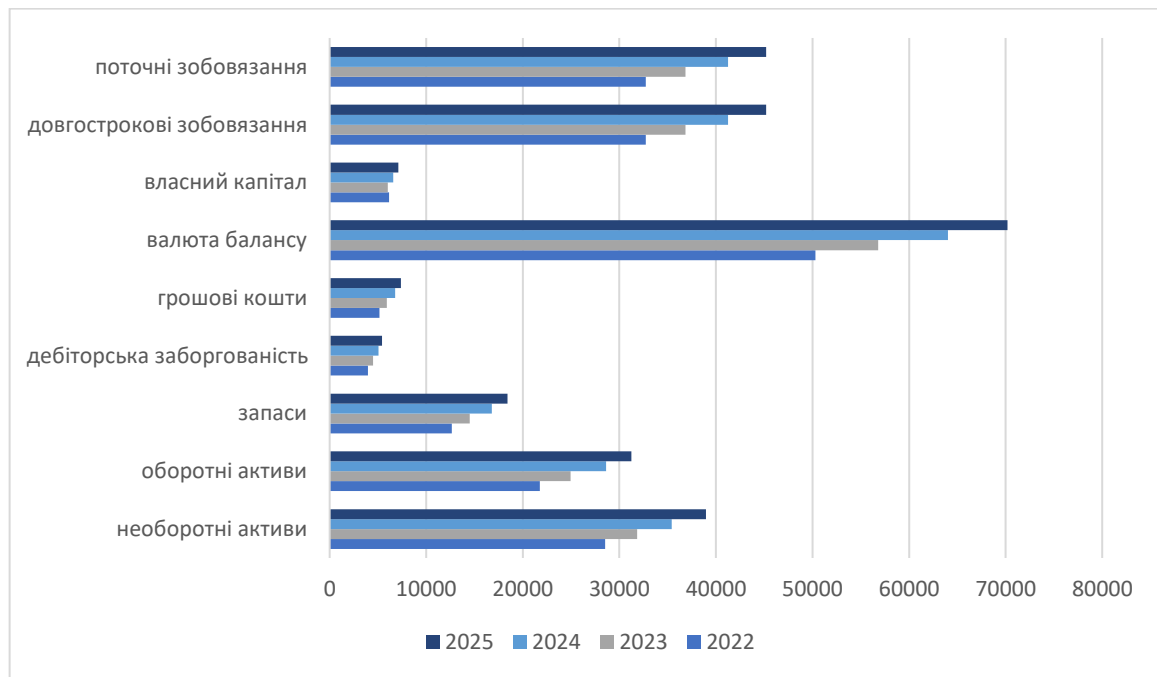

Рисунок 2.2 – Динаміка майнового стану ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 роки
(млн грн)

Джерело: створено з використанням [8, 4, 1, 6, 7, 27]

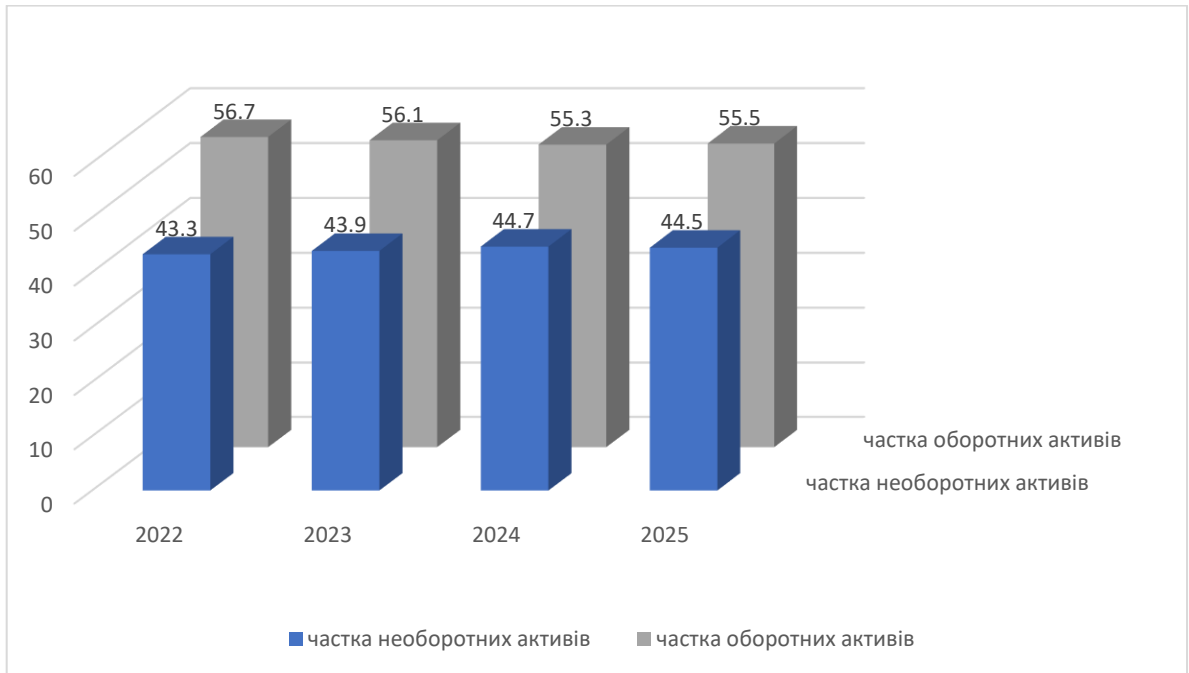

Рисунок 2.3 – Динаміка оборотних/необоротних активів ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022-2025 роки (%)

Джерело: створено з використанням [8, 4, 1, 6, 7, 27]

Оборотні активи збільшилися на 9 480 млн грн: з 21 760 млн грн у 2022 році до 31 240 млн грн у 2025 році. Запаси зросли на 5 790 млн грн, грошові кошти та їх еквіваленти — на 2 220 млн грн, а дебіторська заборгованість — на 1 470 млн грн.

Важливим напрямом оцінки фінансового стану підприємства є аналіз ліквідності, який характеризує здатність підприємства своєчасно погашати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. Дослідження показників ліквідності дозволяє визначити рівень фінансової стійкості, ефективність управління оборотними коштами та платіжні можливості підприємства у короткостроковому періоді [35]. Аналіз ліквідності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.5

Таблиця 2.5 – Аналіз ліквідності ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	Нормативне значення	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Коефіцієнт поточної ліквідності	>1,0	0,66	0,67	0,67	0,69
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7–1,0	0,28	0,29	0,29	0,31
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2–0,35	0,31	0,39	0,37	0,39
Чистий оборотний капітал, млн грн	>0	-9 262	-11 453	-13 438	-13 960
Оборотні активи, млн грн	—	21 760	24 930	28 610	31 240
Поточні зобов'язання, млн грн	—	32 720	36 840	41 240	45 200

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Показники ліквідності ТОВ «АТБ-Маркет» свідчать про недостатній рівень поточної платоспроможності за окремими коефіцієнтами. Коефіцієнт поточної ліквідності збільшився з 0,66 у 2022 році до 0,69 у 2025 році, тобто лише на 0,03, однак залишився нижчим за нормативне значення. Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс з 0,28 до 0,31, тобто на 0,03, а коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився з 0,31 до 0,39, тобто на 0,08.

Водночас коефіцієнт абсолютної ліквідності перебуває у межах нормативу, що свідчить про наявність достатнього обсягу грошових коштів для погашення найбільш термінових зобов'язань. Негативне значення чистого оборотного капіталу вказує на переважання поточних зобов'язань над оборотними активами, однак для великих торговельних мереж така ситуація є частково характерною через швидкий товарообіг та активне використання комерційного кредиту.

Одним із ключових елементів оцінки фінансового стану підприємства є аналіз платоспроможності та фінансової стійкості, оскільки саме ці показники відображають здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання та підтримувати стабільність господарської діяльності в довгостроковій перспективі [24]. Дослідження рівня фінансової стійкості

дозволяє оцінити ступінь залежності підприємства від залучених коштів, ефективність структури капіталу та рівень фінансової незалежності [52]. Результати аналізу платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.6

Таблиця 2.6 – Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	Норматив	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,12	0,10	0,10	0,10
Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	8,18	9,44	9,73	9,86
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1,0	0,14	0,11	0,11	0,12
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	>0,1	0,36	2,63	2,82	2,95
Співвідношення позикового і власного капіталу	<1,0	7,18	8,44	8,73	8,86
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,2–0,5	-3,64	-4,12	-4,36	-4,51

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості показує, що ТОВ «АТБ-Маркет» значною мірою залежить від залучених коштів. Коефіцієнт автономії є низьким, що свідчить про невелику частку власного капіталу у структурі джерел фінансування підприємства. Одночасно спостерігається високий рівень фінансової залежності, який підтверджує активне використання кредиторської заборгованості та позикових ресурсів.

Попри це, підприємство зберігає стабільність діяльності завдяки значним обсягам товарообороту, швидкій оборотності активів та постійному грошовому потоку. Для компаній сфери роздрібної торгівлі така модель фінансування є поширеною, оскільки дозволяє підтримувати масштабну діяльність та забезпечувати високий рівень операційної активності.

Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про те, що ТОВ «АТБ-Маркет» є фінансово стійким, ліквідним і платоспроможним

підприємством, яке має достатній рівень ресурсного забезпечення та потенціал для подальшого розвитку. Ефективне управління майновим комплексом і фінансовими ресурсами створює передумови для зміцнення конкурентних позицій компанії та забезпечення стабільного функціонування у перспективі. Таким чином, результати проведеного аналізу свідчать про те, що ТОВ «АТБ-Маркет» є фінансово стійким, ліквідним і платоспроможним підприємством, яке має достатній рівень ресурсного забезпечення та потенціал для подальшого розвитку. Ефективне управління майновим комплексом і фінансовими ресурсами створює передумови для зміцнення конкурентних позицій компанії та забезпечення стабільного функціонування у перспективі.

2.3 Аналіз фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет»

ТОВ «АТБ-Маркет» є одним із найбільших торговельних підприємств України, діяльність якого характеризується значними масштабами реалізації продукції, розгалуженою мережею магазинів та постійним розширенням ринкових позицій. Ефективність функціонування підприємства значною мірою залежить від рівня його фінансової стійкості, швидкості обороту активів і здатності отримувати стабільний прибуток у процесі господарської діяльності [16]. Саме тому аналіз фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет» дає можливість визначити сильні та проблемні аспекти фінансово-економічної діяльності підприємства, а також оцінити перспективи його подальшого розвитку.

У процесі дослідження особлива увага приділяється аналізу структури капіталу підприємства, рівню фінансової незалежності, ефективності використання активів, швидкості обігу оборотних коштів, товарних запасів і дебіторської заборгованості, а також показникам прибутковості та

рентабельності діяльності. Отримані результати дозволяють комплексно оцінити ефективність фінансового управління підприємством та визначити напрями підвищення його конкурентоспроможності й економічної стабільності в сучасних умовах господарювання [39].

Важливим елементом оцінки ефективності діяльності підприємства є аналіз ділової активності та оборотності активів, оскільки ці показники характеризують рівень ефективності використання ресурсів підприємства та швидкість їх обігу у процесі господарської діяльності. Дослідження показників ділової активності дозволяє оцінити ефективність управління активами, товарними запасами, дебіторською заборгованістю та власним капіталом, а також визначити рівень інтенсивності операційної діяльності підприємства [57]. Результати аналізу ділової активності та оборотності активів ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.7

Таблиця 2.7 – Аналіз ділової активності та оборотності активів ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Чистий дохід від реалізації, млн грн	148 920	181 340	214 870	238 450	+89 530
Собівартість реалізованої продукції, млн грн	118 760	145 220	171 530	189 840	+71 080
Середня вартість активів, млн грн	47 860	53 555	60 420	67 115	+19 255
Коефіцієнт оборотності активів, разів	3,11	3,39	3,56	3,55	+0,44
Тривалість одного обороту активів, днів	116	106	101	101	-15
Середня вартість запасів, млн грн	11 980	13 580	15 650	17 605	+5 625
Коефіцієнт оборотності запасів, разів	9,91	10,69	10,96	10,78	+0,87
Тривалість обороту запасів, днів	36	34	33	34	-2
Середня дебіторська заборгованість, млн грн	3 620	4 215	4 770	5 240	+1 620

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, разів	41,14	43,02	45,05	45,50	+4,36
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	9	8	8	8	-1
Фондовіддача необоротних активів	5,22	5,69	6,07	6,12	+0,90

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Показники ділової активності ТОВ «АТБ-Маркет» свідчать про збільшення інтенсивності використання ресурсів підприємства. Чистий дохід від реалізації зріс на 89 530 млн грн, середня вартість активів — на 19 255 млн грн, а середня вартість запасів — на 5 625 млн грн.

Коефіцієнт оборотності активів збільшився з 3,11 раза у 2022 році до 3,55 раза у 2025 році, тобто на 0,44 раза. Тривалість одного обороту активів скоротилася зі 116 до 101 дня, тобто на 15 днів.

Коефіцієнт оборотності запасів збільшився з 9,91 раза до 10,78 раза, тобто на 0,87 раза, а тривалість обороту запасів скоротилася з 36 до 34 днів. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості збільшився на 4,36 раза, а період її погашення скоротився з 9 до 8 днів.

Одним із найважливіших напрямів оцінки фінансового стану підприємства є аналіз його фінансової стійкості, оскільки саме вона характеризує здатність підприємства стабільно функціонувати, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та підтримувати ефективну господарську діяльність у довгостроковій перспективі. Аналіз показників фінансової стійкості дозволяє оцінити рівень фінансової незалежності підприємства, ефективність формування капіталу та ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування [31]. Результати аналізу фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.8

Таблиця 2.8 – Аналіз фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	Нормативне значення	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Власний капітал, млн грн	—	6 150	6 020	6 580	7 120
Позиковий капітал, млн грн	—	44 150	50 790	57 450	63 080
Валюта балансу, млн грн	—	50 300	56 810	64 030	70 200
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,12	0,11	0,10	0,10
Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	8,18	9,44	9,73	9,86
Коефіцієнт фінансового ризику	<1,0	7,18	8,44	8,73	8,86
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,2–0,5	-3,64	-4,12	-4,36	-4,51
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<0,5	0,88	0,89	0,90	0,90
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1,0	0,14	0,12	0,11	0,11
Забезпеченість запасів власними коштами	>0,6	0,21	0,19	0,18	0,17

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Результати аналізу фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет» свідчать про значну залежність підприємства від позикових джерел фінансування. Протягом досліджуваного періоду частка власного капіталу у структурі пасивів залишається низькою, що підтверджується невисоким значенням коефіцієнта автономії. Водночас підприємство активно використовує кредиторську заборгованість та інші залучені ресурси для фінансування своєї діяльності.

Коефіцієнт фінансової залежності збільшився з 8,18 у 2022 році до 9,86 у 2025 році, тобто на 1,68. Коефіцієнт фінансового ризику зріс з 7,18 до 8,86, тобто на 1,68, що свідчить про підвищення навантаження позикового капіталу на фінансову систему підприємства.

Важливим показником оцінки ефективності фінансового управління підприємством є запас фінансової стійкості, який характеризує рівень захищеності підприємства від можливого зниження обсягів реалізації продукції

та дозволяє оцінити межу безпечного функціонування господарської діяльності. Аналіз запасу фінансової стійкості дає можливість визначити рівень ризику втрати прибутковості, оцінити стабільність фінансових результатів та здатність підприємства зберігати ефективність діяльності в умовах зміни ринкового середовища [28]. Результати аналізу запасу фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.9 та схематично зображено на рис. 2.4

Таблиця 2.9 – Аналіз запасу фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Власний оборотний капітал, млн грн	-9 262	-11 453	-13 438	-13 960	-4 698
Запаси, млн грн	12 640	14 520	16 780	18 430	+5 790
Власні та довгострокові джерела покриття запасів, млн грн	2 168	2 497	2 772	3 920	+1 752
Загальна величина основних джерел формування запасів, млн грн	34 888	39 337	44 012	49 120	+14 232
Надлишок (+) / нестача (-) власних оборотних коштів, млн грн	-21 902	-25 973	-30 218	-32 390	-10 488
Надлишок (+) / нестача (-) власних і довгострокових джерел, млн грн	-10 472	-12 023	-14 008	-14 510	-4 038
Надлишок (+) / нестача (-) загальної величини джерел, млн грн	+22 248	+24 817	+27 232	+30 690	+8 442
Тип фінансової стійкості	Нестійкий	Нестійкий	Нестійкий	Нестійкий	—

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

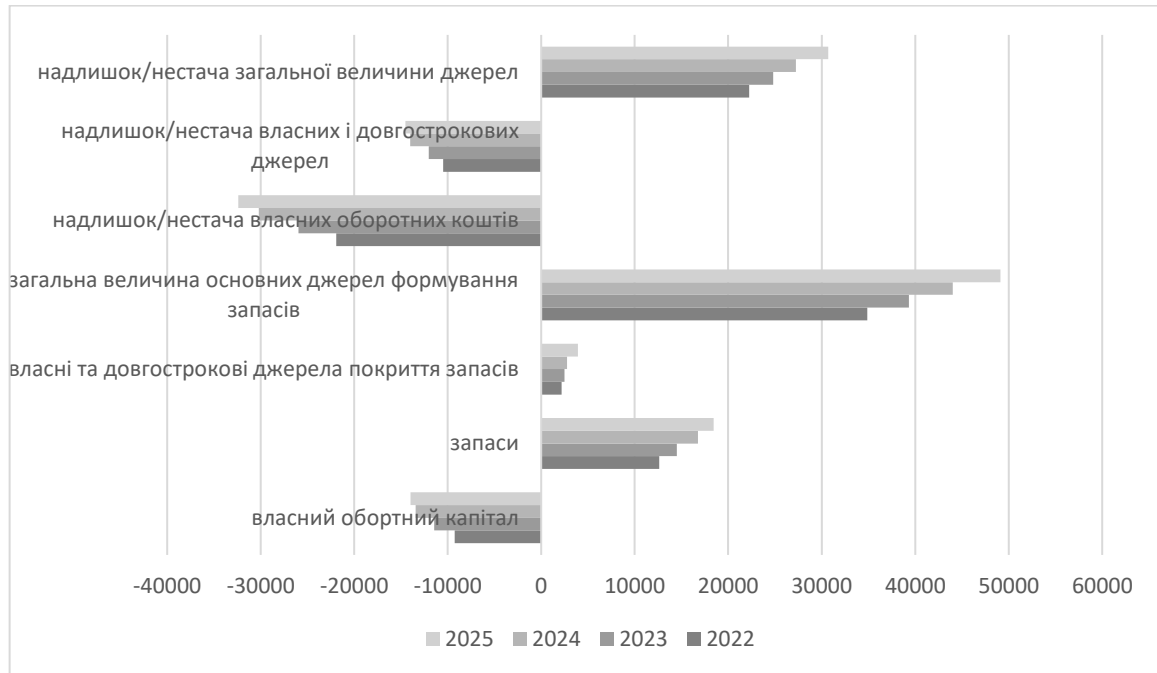

Рисунок 2.4 – Динаміка запасу фінансової стійкості ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 роки

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Результати аналізу запасу фінансової стійкості свідчать про те, що ТОВ «АТБ-Маркет» не забезпечує свої запаси власними оборотними коштами у повному обсязі. Протягом усього досліджуваного періоду спостерігається нестача власних джерел фінансування, що є наслідком значної залежності підприємства від позикового капіталу.

Разом із тим загальна величина джерел формування запасів перевищує потребу підприємства у фінансуванні запасів, що дозволяє підтримувати безперервність торговельної діяльності. Така ситуація є характерною для великих підприємств роздрібною торгівлі, які активно використовують короткострокові зобов'язання та кредиторську заборгованість як джерело фінансування оборотних активів.

Одним із ключових показників ефективності діяльності підприємства є рентабельність, оскільки вона відображає рівень прибутковості господарської діяльності та ефективність використання наявних ресурсів. Аналіз показників

рентабельності дозволяє оцінити результативність операційної діяльності, ефективність використання активів, власного капіталу та рівень отриманого прибутку від реалізації продукції. Дослідження динаміки рентабельності дає можливість визначити тенденції розвитку підприємства та оцінити рівень його фінансової ефективності [1].

Результати аналізу рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 рр. наведено в табл. 2.10 та схематично зображено на рис. 2.5

Таблиця 2.10 – Аналіз рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Відхилення 2025 р./2022 р.
Чистий дохід від реалізації, млн грн	148 920	181 340	214 870	238 450	+89 530
Валовий прибуток, млн грн	30 160	36 120	43 340	48 610	+18 450
Операційний прибуток, млн грн	8 240	9 760	11 830	13 420	+5 180
Чистий прибуток, млн грн	3 920	4 360	5 120	5 940	+2 020
Середня вартість активів, млн грн	47 860	53 555	60 420	67 115	+19 255
Середній власний капітал, млн грн	5 980	6 085	6 300	6 850	+870
Рентабельність продажу, %	2,63	2,40	2,38	2,49	-0,14
Валова рентабельність, %	20,25	19,92	20,17	20,39	+0,14
Операційна рентабельність, %	5,53	5,38	5,51	5,63	+0,10
Рентабельність активів (ROA), %	8,19	8,14	8,47	8,85	+0,66
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	65,55	71,65	81,27	86,72	+21,17
Рентабельність діяльності, %	3,29	3,02	3,15	3,27	-0,02

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

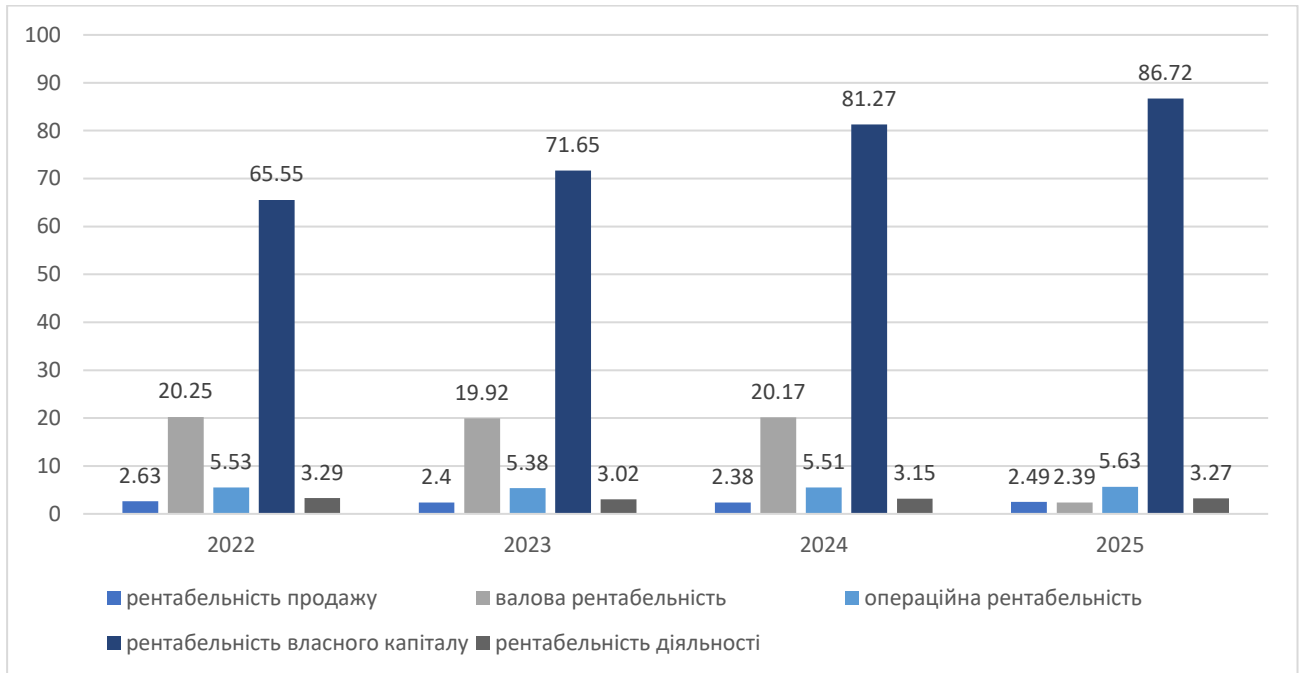

Рисунок 2.5 – Динаміка рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет» за 2022–2025 роки
(млн грн)

Джерело: створено з використанням [4, 1, 6, 7, 27]

Аналіз показників рентабельності ТОВ «АТБ-Маркет» демонструє загальне підвищення ефективності діяльності підприємства упродовж 2022–2025 років. Обсяги чистого доходу та прибутку стабільно зростають, що є наслідком активного розвитку торговельної мережі, збільшення кількості магазинів та розширення асортименту продукції.

Валова рентабельність зменшилася з 20,25 % у 2022 році до 20,39 % у 2025 році, тобто фактично залишилася майже на одному рівні з незначним зростанням на 0,14 в. п. Операційна рентабельність збільшилася з 5,53 % до 5,63 %, тобто на 0,10 в. п., а чиста рентабельність продажу знизилася з 2,63 % до 2,49 %, тобто на 0,14 в. п.

Особливо високим є показник рентабельності власного капіталу, що пояснюється відносно невеликим обсягом власних фінансових ресурсів при значному чистому прибутку. Це свідчить про ефективне використання власного

капіталу, хоча одночасно вказує на високий рівень фінансової залежності підприємства від залучених коштів.

Таким чином, ТОВ «АТБ-Маркет» характеризується як фінансово стійке, рентабельне та високодинамічне підприємство з ефективною системою управління ресурсами. Подальше підвищення фінансових результатів можливе за рахунок удосконалення структури витрат, оптимізації оборотного капіталу та впровадження сучасних управлінських і цифрових технологій, що сприятиме зміцненню конкурентних позицій компанії на ринку.

РОЗДІЛ 3 ВПРОВАДЖЕННЯ СОНЯЧНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ТОВ «АТБ-Маркет»

3.1 Обґрунтування необхідності впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет»

Логіка вибору запропонованого заходу пов'язана з результатами попереднього аналізу фінансового стану підприємства та положеннями апробованих тез автора щодо комплексного покращення фінансового стану підприємства. У тезах підкреслено, що покращення фінансового стану можливе лише за умови комплексного управління ресурсами, оптимізації витрат і посилення фінансового планування, тому подальше обґрунтування проєкту сонячної електростанції розглядається як практичний захід зниження операційних витрат і зміцнення фінансової стійкості.

Впровадження відновлюваних джерел енергії сьогодні є одним із ключових напрямів розвитку сучасного бізнесу, особливо у сфері роздрібної торгівлі, де рівень енергоспоживання є стабільно високим і безперервним. Для торговельних мереж, таких як ТОВ «АТБ-Маркет», електроенергія виступає критично важливим ресурсом, що забезпечує роботу холодильного обладнання, освітлення торгових залів, касових систем, складських приміщень та логістичних процесів. У таких умовах зростання тарифів на електроенергію, нестабільність енергопостачання та ризики відключень створюють суттєвий вплив на фінансову стійкість підприємства та його операційну ефективність [14].

Сонячна енергетика є одним із найбільш доступних та ефективних видів відновлюваної енергії, що дозволяє підприємствам частково або повністю покривати власні потреби в електроенергії [47]. Для мережі супермаркетів «АТБ-Маркет» впровадження СЕС на дахах торговельних об'єктів або складських приміщень є особливо доцільним, оскільки дозволяє використовувати вже наявні площі без необхідності додаткового землевідведення. Крім того, об'єкти мережі характеризуються високим денним споживанням електроенергії, що співпадає з

періодом максимальної генерації сонячних панелей, підвищуючи ефективність їх використання.

Не менш важливим аспектом є економічна доцільність впровадження сонячних електростанцій. Зменшення витрат на електроенергію дозволяє підприємству покращити фінансові результати діяльності, підвищити рентабельність операційної діяльності та зменшити вплив зовнішніх цінових коливань. У довгостроковій перспективі інвестиції в СЕС сприяють зниженню собівартості функціонування магазинів та підвищенню конкурентоспроможності торговельної мережі [56].

Крім економічного ефекту, впровадження сонячних електростанцій має також екологічне та репутаційне значення. Використання відновлюваних джерел енергії дозволяє зменшити викиди парникових газів та сприяє формуванню позитивного іміджу компанії як соціально відповідального бізнесу, що відповідає сучасним ESG-стандартам. Це, у свою чергу, підвищує довіру споживачів та партнерів, а також сприяє зміцненню ринкових позицій підприємства [20].

Для обґрунтування доцільності впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» необхідно проаналізувати ключові фактори, що зумовлюють потребу в переході до альтернативних джерел енергії. Сучасні умови функціонування підприємств роздрібною торгівлі характеризуються зростанням вартості електроенергії, нестабільністю енергопостачання та підвищенням вимог до енергоефективності. Саме ці чинники формують комплекс економічних, технічних та екологічних передумов для впровадження сонячних електростанцій як одного з найбільш доцільних рішень [46]. Узагальнення основних причин впровадження СЕС у діяльність підприємства наведено в табл. 3.1

Таблиця 3.1 – Основні причини впровадження СЕС у діяльність підприємства

Фактор	Прояв проблеми	Вплив на підприємство	Роль сонячної електростанції
Зростання тарифів на електроенергію	Постійне підвищення вартості кВт·год	Зростання операційних витрат	Зниження витрат на електроенергію
Енергетична нестабільність	Відключення, перебої постачання	Ризик простоїв магазинів	Забезпечення автономності
Високе навантаження на мережу	Пікове споживання в торгових точках	Перевантаження та додаткові витрати	Покриття частини навантаження
Екологічні вимоги	Посилення ESG-стандартів	Репутаційні ризики	Зменшення вуглецевого сліду

Джерело: створено з використанням [46]

Зростання тарифів на електроенергію безпосередньо призводить до підвищення операційних витрат підприємства, тоді як використання СЕС дозволяє частково їх зменшити. Енергетична нестабільність та перебої в постачанні створюють ризики простоїв магазинів, які можуть бути мінімізовані за рахунок підвищення автономності енергозабезпечення. Високе навантаження на електромережу в години пікового споживання також негативно впливає на витрати та стабільність роботи, тоді як сонячна генерація допомагає частково його компенсувати. Окремо слід відзначити екологічний аспект, оскільки впровадження СЕС сприяє зменшенню викидів CO₂ та покращенню екологічного іміджу компанії.

Економічна доцільність впровадження сонячних електростанцій у мережі ТОВ «АТБ-Маркет» є одним із ключових аргументів на користь реалізації даного інвестиційного проєкту. З огляду на постійне зростання тарифів на електроенергію, значну частку енергетичних витрат у структурі операційних витрат торговельних підприємств та потребу у підвищенні фінансової стійкості, впровадження СЕС дозволяє суттєво оптимізувати витрати та підвищити ефективність використання ресурсів [18]. Порівняння основних економічних показників діяльності підприємства за умов використання традиційного енергозабезпечення та за умови часткового переходу на сонячну генерацію наведено в табл. 3.2

Таблиця 3.2 – Економічне обґрунтування впровадження СЕС у магазинах ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	Без СЕС	З впровадженням СЕС	Ефект
Витрати на електроенергію	Високі та зростають	Часткове заміщення власною генерацією	Економія 20–40%
Операційні витрати	Стабільно високі	Зменшення щомісячних витрат	Підвищення прибутковості
Стабільність роботи	Залежність від мережі	Часткова енергонезалежність	Зниження ризику простоїв
Строк окупності	—	4–7 років (орієнтовно)	Довгострокова вигода

Джерело: створено автором

Наведена табл. 3.2 демонструє економічне обґрунтування впровадження сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет». У разі використання традиційного енергозабезпечення витрати на електроенергію залишаються високими та мають тенденцію до зростання, тоді як впровадження СЕС дозволяє частково компенсувати їх за рахунок власної генерації. Це сприяє зниженню загальних операційних витрат і підвищенню прибутковості підприємства. Крім того, перехід на сонячну енергію підвищує стабільність роботи магазинів і зменшує залежність від зовнішніх енергетичних мереж, що особливо важливо в умовах можливих перебоїв постачання. У довгостроковій перспективі інвестиції в СЕС характеризуються прийнятним строком окупності та забезпечують економічну вигоду для підприємства.

Впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» має комплексний характер і впливає не лише на економічні показники підприємства, а й на його енергетичну стійкість, екологічну відповідальність та стратегічний розвиток. Переваги використання сонячної енергії проявляються у зниженні витрат на електроенергію, підвищенні автономності роботи торговельних об'єктів, покращенні екологічного іміджу компанії та зміцненні її конкурентних позицій на ринку [13]. Узагальнення основних переваг впровадження сонячних електростанцій подано в табл. 3.3

Таблиця 3.3 – Переваги впровадження сонячних електростанцій

Напрямок	Переваги
Економічний	Зниження витрат на електроенергію, стабілізація витрат
Енергетичний	Підвищення енергетичної автономності магазинів
Екологічний	Скорочення викидів CO ₂ , екологічний імідж
Стратегічний	Підвищення стійкості бізнесу до криз
Маркетинговий	Покращення репутації як «зеленого» ритейлера

Джерело: створено автором

Наведена табл. 3.3 узагальнює основні переваги впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» у різних напрямках. Зокрема, в економічному аспекті підприємство отримує можливість зменшити витрати на електроенергію та стабілізувати їх у довгостроковій перспективі. Енергетичний ефект проявляється у підвищенні автономності магазинів і зниженні залежності від зовнішніх джерел постачання. Екологічний напрям характеризується скороченням викидів CO₂ та покращенням екологічного іміджу компанії. Також впровадження СЕС має стратегічне значення, оскільки підвищує стійкість бізнесу до кризових ситуацій, а маркетинговий ефект полягає у формуванні позитивного іміджу «зеленого» та соціально відповідального ритейлера.

Отже, впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» є комплексним рішенням, яке поєднує економічну ефективність, енергетичну безпеку та екологічну відповідальність. Реалізація такого проєкту сприятиме підвищенню стійкості підприємства до зовнішніх викликів і забезпечить його довгостроковий сталий розвиток.

3.2 Характеристика проєкту встановлення сонячних панелей за рахунок власних коштів ТОВ «АТБ-Маркет»

ТОВ «АТБ-Маркет» є однією з найбільших торговельних мереж України, яка має розгалужену інфраструктуру магазинів по всій країні. Високий рівень енергоспоживання об'єктів мережі зумовлює необхідність пошуку інноваційних рішень для оптимізації витрат та підвищення енергонезалежності [44]. У цьому

контексті впровадження сонячних панелей на дахах магазинів або спеціальних конструкціях паркувальних зон є доцільним та економічно обґрунтованим заходом.

Проект встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» передбачає інтеграцію фотоелектричних систем у вже існуючу інфраструктуру підприємства з метою генерації електроенергії для власного споживання. Основна ідея проекту полягає у використанні доступних площ дахів магазинів для розміщення сонячних панелей, що дозволяє максимально ефективно використовувати наявні ресурси без додаткового відведення земельних ділянок.

Фінансування проекту пропонується здійснювати за рахунок власних коштів ТОВ «АТБ-Маркет», оскільки такий варіант не створює додаткового кредитного навантаження, не збільшує фінансові витрати на сплату відсотків і не погіршує показники фінансової стійкості. Використання власних коштів є узгодженим із метою роботи, адже захід спрямований не лише на скорочення витрат на електроенергію, а й на збереження фінансової незалежності підприємства.

Реалізація такого проекту має комплексний характер, оскільки охоплює технічні, організаційні та економічні аспекти. З технічної точки зору важливим є вибір оптимального типу обладнання, забезпечення стабільної генерації електроенергії та інтеграція СЕС у внутрішню електромережу магазинів. З організаційного боку необхідно враховувати особливості експлуатації торговельних об'єктів, безперервність їх роботи та вимоги до безпеки. Економічний аспект передбачає оцінку витрат на впровадження проекту, прогнозування економії енергоресурсів та визначення терміну окупності інвестицій [42].

Загальна характеристика проекту встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» дозволяє комплексно оцінити його основні цілі,

зміст, особливості реалізації та очікувані результати (табл. 3.4) [20]. Розгляд ключових параметрів проєкту є необхідним для розуміння його стратегічної доцільності та економічної ефективності.

Таблиця 3.4 – Загальна характеристика проєкту встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет»

Показник	Характеристика	Значення
Назва проєкту	Встановлення сонячних електростанцій на дахах магазинів	Проект енергомодернізації
Підприємство	Мережа супермаркетів	ТОВ «АТБ-Маркет»
Мета проєкту	Зменшення витрат на електроенергію та підвищення енергонезалежності	Оптимізація витрат
Тип обладнання	Сонячні фотомодулі та інвертори	Монокристалічні панелі
Потужність однієї СЕС	Потужність системи для одного магазину	1000 кВт
Кількість магазинів у базовому проєкті	Магазин, де планується встановлення	1 од.
Загальна потужність проєкту	1 × 1000	1000 кВт
Середня площа даху	Площа для монтажу панелей	650–800 м ²
Термін реалізації	Період монтажу та запуску	1 рік
Очікуваний строк експлуатації	Термін роботи обладнання	25 років
Джерела фінансування	Власні кошти підприємства	Самофінансування
Основний результат	Економія електроенергії та скорочення витрат	До 40 % витрат

Джерело: створено автором

У табл. 3.4 відображено ключові параметри, що визначають його зміст, масштаби та очікувані результати реалізації. Зокрема, визначено мету проєкту, яка полягає у зменшенні витрат на електроенергію та підвищенні енергетичної незалежності підприємства, а також основні технічні та організаційні параметри, включаючи тип обладнання, потужність систем та кількість об'єктів впровадження.

Крім того, у табл. 3.4 наведено інформацію щодо загальної встановленої потужності проєкту, площі дахів, необхідної для розміщення обладнання, а також термінів реалізації та експлуатації сонячних електростанцій. Окремо визначено джерела фінансування та очікуваний економічний результат, який

полягає у значному скороченні витрат на електроенергію. Загалом, наведені дані підтверджують доцільність реалізації проєкту та його позитивний вплив на фінансові показники підприємства.

Для комплексного оцінювання доцільності впровадження проєкту встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» доцільно застосувати SWOT-аналіз, який дає змогу визначити сильні та слабкі сторони проєкту, а також можливості й загрози його реалізації в сучасних умовах (табл. 3.5). Такий підхід дозволяє сформуванню більш обґрунтованих управлінських рішень щодо впровадження та подальшого розвитку проєкту [38].

Таблиця 3.5 – SWOT-аналіз проєкту встановлення сонячних панелей у магазинах ТОВ «АТБ-Маркет»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зменшення витрат на електроенергію	Значний обсяг початкових інвестицій
Підвищення енергонезалежності	Тривалий строк окупності
Позитивний екологічний ефект	Залежність від погодних умов
Формування іміджу екологічно відповідальної компанії	Необхідність технічного обслуговування
Можливості	Загрози
Отримання державних програм підтримки	Коливання валютного курсу
Зростання тарифів на електроенергію	Пошкодження обладнання
Масштабування проєкту на всю мережу	Зміни законодавства
Залучення «зелених» інвестицій	Воєнні та економічні ризики

Джерело: створено з використанням [38, 59]

SWOT-аналіз проєкту встановлення сонячних панелей у магазинах ТОВ «АТБ-Маркет» дозволяє оцінити його основні внутрішні переваги та недоліки, а також зовнішні можливості й загрози. До сильних сторін проєкту належить зменшення витрат на електроенергію, підвищення енергонезалежності підприємства, позитивний екологічний ефект та покращення іміджу компанії як екологічно відповідальної. Водночас слабкими сторонами є значні початкові інвестиції, тривалий період окупності, залежність виробництва енергії від погодних умов та потреба в регулярному технічному обслуговуванні обладнання.

Серед можливостей можна виділити державну підтримку «зелених» проєктів, зростання тарифів на електроенергію, що підвищує економічну доцільність СЕС, можливість масштабування проєкту на всю мережу магазинів, а також залучення «зелених» інвестицій. Натомість до основних загроз відносяться коливання валютного курсу, можливі пошкодження обладнання, зміни законодавчого регулювання у сфері енергетики, а також воєнні та загальні економічні ризики, які можуть впливати на стабільність реалізації проєкту.

Впровадження сонячних електростанцій (СЕС) у діяльність підприємства є стратегічно важливим кроком у напрямі підвищення енергоефективності та зниження витрат на електроенергію, однак разом із очікуваними перевагами воно супроводжується низкою потенційних ризиків та обмежень. До таких чинників належать як техніко-економічні аспекти (висока початкова вартість обладнання, тривалий період окупності, залежність генерації від погодних умов і сезонності), так і організаційно-правові (необхідність погоджень, зміни тарифної політики, регуляторні вимоги до підключення до мережі) [63]. Окремо слід враховувати ризики експлуатаційного характеру, зокрема зниження ефективності панелей у процесі їх тривалої роботи, потребу в регулярному обслуговуванні та можливі витрати на ремонт або заміну компонентів системи. Крім того, важливим обмеженням може виступати недостатність площ для оптимального розміщення обладнання або архітектурні особливості будівель. Урахування зазначених факторів є необхідним для формування реалістичної оцінки доцільності проєкту та мінімізації можливих втрат у процесі його реалізації [16]. Узагальнені ризики та обмеження впровадження сонячних електростанцій систематизовано в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6 – Ризики та обмеження впровадження СЕС

Ризик	Характеристика	Можливі наслідки	Спосіб мінімізації
Високі початкові інвестиції	Значні капітальні витрати	Навантаження на бюджет	Використання власних коштів підприємства, поетапне фінансування
Залежність від погоди	Нерівномірна генерація	Нестабільність виробництва енергії	Гібридні системи
Технічне обслуговування	Потреба у сервісі	Додаткові витрати	Контракти з сервісними компаніями
Довгий термін окупності	4–7 років	Відтермінована рентабельність	Масштабування проєкту

Джерело: створено з використанням [16]

Наведена табл. 3.6 відображає основні ризики та обмеження, які можуть виникати під час впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет». Насамперед, це високі початкові інвестиції, що створюють значне навантаження на бюджет підприємства, однак можуть бути зменшені за рахунок використання лізингу, кредитування або грантових програм. Також існує залежність виробництва електроенергії від погодних умов, що може призводити до її нестабільності, проте цей ризик знижується при застосуванні гібридних енергосистем. Додатково слід враховувати потребу в регулярному технічному обслуговуванні обладнання, що супроводжується певними витратами, але може бути оптимізовано через укладання сервісних договорів. Окремим обмеженням є відносно тривалий строк окупності проєкту, який компенсується довгостроковою економічною вигодою та можливістю масштабування системи.

З метою оцінювання доцільності впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» важливим є визначення очікуваних результатів від реалізації даного проєкту в розрізі енергетичної, економічної та екологічної ефективності. Аналіз прогнозованих змін дозволяє оцінити рівень зменшення енергозалежності підприємства, скорочення витрат на електроенергію та підвищення стабільності функціонування торговельної мережі [22]. Узагальнені показники очікуваного ефекту для одного магазину мережі наведено в табл. 3.7

Таблиця 3.7 – Очікуваний ефект для одного магазину мережі

Показник	До впровадження	Після впровадження СЕС
Енергозалежність	100% від мережі	60–80% від мережі
Витрати на електроенергію	Високі	Зменшені
Стабільність роботи	Середня	Висока
Екологічний вплив	Середній/високий	Знижений

Джерело: створено автором

До впровадження СЕС підприємство повністю залежить від централізованого енергопостачання, що формує високі витрати та середній рівень стабільності роботи. Після впровадження сонячної генерації очікується зменшення енергозалежності до 60–80%, що дозволить суттєво скоротити витрати на електроенергію. Крім того, підвищується стабільність функціонування магазинів завдяки частковій енергетичній автономності, а також зменшується негативний екологічний вплив за рахунок скорочення використання традиційних джерел енергії.

Загалом проєкт характеризується високим потенціалом економічної ефективності у довгостроковій перспективі та відповідає сучасним тенденціям переходу до відновлюваних джерел енергії. Його впровадження є обґрунтованим кроком у напрямі підвищення енергетичної незалежності, зниження операційних витрат та зміцнення конкурентних позицій ТОВ «АТБ-Маркет» на ринку.

3.3 Розрахунок економічної ефективності запропонованого заходу

ТОВ «АТБ-Маркет» є однією з найбільших торговельних мереж України, що об'єднує значну кількість магазинів та характеризується високим рівнем енергоспоживання. Безперервність роботи торговельних об'єктів, функціонування холодильного обладнання, освітлення, систем вентиляції та кондиціонування формують значні витрати на електроенергію. В умовах постійного зростання тарифів на енергоресурси, нестабільності енергопостачання та підвищення ризиків перебоїв у роботі енергосистеми

питання впровадження альтернативних джерел енергії стає стратегічно важливим для підприємства [41].

Запропонований захід щодо встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» спрямований на забезпечення часткової енергетичної автономності підприємства, скорочення витрат на електроенергію та підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів. Використання сонячних електростанцій дозволяє підприємству не лише зменшити залежність від централізованого енергопостачання, а й підвищити стабільність функціонування магазинів в умовах можливих перебоїв з електроенергією [44]. Крім економічного ефекту, реалізація проекту сприятиме зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище завдяки скороченню використання традиційних джерел енергії та зниженню викидів вуглекислого газу.

Важливим етапом обґрунтування доцільності впровадження сонячних електростанцій є проведення розрахунку економічної ефективності запропонованого заходу. Такий аналіз дозволяє визначити обсяг необхідних інвестицій, прогнозований рівень економії коштів, термін окупності проекту, показники рентабельності та чистої теперішньої вартості інвестицій. Крім того, оцінювання економічної ефективності дає можливість встановити рівень інвестиційної привабливості проекту та визначити перспективи його масштабування на інші об'єкти торговельної мережі [40].

Для визначення доцільності впровадження сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» необхідно провести оцінку очікуваного економічного ефекту від реалізації проекту. Такий розрахунок дозволяє визначити обсяг потенційної економії витрат на електроенергію, оцінити рівень необхідних витрат на обслуговування обладнання та встановити величину чистого економічного результату від використання сонячної генерації [61]. Основні показники економічного ефекту від встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» наведено в табл. 3.8

Таблиця 3.8 – Розрахунок економічного ефекту від встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» (тис. грн)

Показник	Формула розрахунку	Значення
Кількість магазинів (од.)	Вихідні дані	1
Потужність СЕС для одного магазину (кВт)	Вихідні дані	1200
Загальна потужність СЕС (кВт)	1×1200	1200
Середньорічний виробіток електроенергії на 1 кВт (кВт·год)	Вихідні дані	1250
Річний виробіток електроенергії (кВт·год)	1200×1250	1500000
Тариф на електроенергію (кВт·год)	Вихідні дані	7,2
Річна економія витрат на електроенергію (тис. грн)	$1500000 \times 7,2$	10800
Капітальні витрати на встановлення СЕС (тис. грн)	$1200 \times 34,5$	41400
Витрати на технічне обслуговування (тис. грн)	$41400 \times 3 \%$	1242
Чистий економічний ефект (тис. грн)	$10800 - 1242$	9558

Джерело: створено автором

Розрахунки базуються на кількості об'єктів, встановленій потужності обладнання та середньому річному виробітку електроенергії, що дозволяє оцінити потенційний обсяг генерованої енергії та економію коштів на її закупівлі.

З урахуванням тарифу на електроенергію визначено річну економію витрат, яка формує основний фінансовий ефект від реалізації проекту. Водночас враховано капітальні витрати на встановлення систем та витрати на їх технічне обслуговування. Після співставлення доходів і витрат розраховано чистий економічний ефект, який підтверджує доцільність впровадження сонячних електростанцій як ефективного заходу зниження енергетичних витрат підприємства.

Після визначення загального економічного ефекту від впровадження сонячних електростанцій доцільно здійснити оцінювання основних показників економічної ефективності проекту. Такий аналіз дає можливість визначити рівень прибутковості інвестицій, термін їх окупності, а також прогнозований економічний результат у довгостроковій перспективі [49]. Розрахунок основних

показників економічної ефективності проєкту встановлення сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» наведено в табл. 3.9

Таблиця 3.9 – Розрахунок показників економічної ефективності проєкту (тис. грн)

Показник	Формула розрахунку	Результат
Загальний обсяг інвестицій (тис. грн)	Капітальні витрати	41400
Чистий річний прибуток від проєкту (тис. грн)	$10800 - 1242$	9558
Термін окупності (роки)	$41400 / 9558$	4,33
Коефіцієнт економічної ефективності	$9558 / 41400$	0,231
Рентабельність інвестицій (%)	$0,231 \times 100 \%$	23,1
Економічний ефект за 10 років (тис. грн)	9558×10	95580
Економічний ефект за 25 років (тис. грн)	9558×25	238950

Джерело: створено автором

Результати, наведені в табл. 3.9, характеризують основні показники економічної ефективності проєкту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет». Зокрема, визначено обсяг необхідних інвестицій та очікуваний чистий річний дохід від реалізації проєкту, який формується за рахунок економії витрат на електроенергію.

На основі цих даних розраховано термін окупності інвестицій, що свідчить про повернення вкладених коштів у середньостроковій перспективі. Також визначено коефіцієнт економічної ефективності та рівень рентабельності, які підтверджують доцільність інвестування у даний проєкт. Додатково розраховано прогнозований економічний ефект у довгостроковому періоді, який демонструє значний потенціал накопиченої фінансової вигоди від впровадження сонячних панелей.

Для більш детального оцінювання інвестиційної привабливості проєкту встановлення сонячних електростанцій важливим є визначення показника чистої теперішньої вартості (NPV), який дозволяє оцінити співвідношення між майбутніми грошовими надходженнями та початковими інвестиційними

витратами з урахуванням фактора часу. Розрахунок NPV дає змогу визначити рівень економічної доцільності реалізації проєкту та його здатність забезпечувати позитивний фінансовий результат у довгостроковій перспективі [34]. Основні результати розрахунку чистої теперішньої вартості проєкту наведено в табл. 3.10

Таблиця 3.10 – Розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV) проєкту (тис. грн)

Показник	Формула розрахунку	Значення
Початкові інвестиції (тис. грн)	IC	41400
Щорічний грошовий потік (тис. грн)	CF	9558
Ставка дисконту (%)	r	13
Термін реалізації проєкту (років)	n	25
Коефіцієнт дисконтування	$1 / (1 + r)^n$	0,047
Сума дисконтованих грошових потоків (тис. грн)	$\sum CF / (1+r)^t$	72280
$NPV = \sum CFt / (1+r)^t - IC$		
Чиста теперішня вартість (тис. грн)	$NPV = PV - IC$	30880

Джерело: створено автором з використанням [34]

Результати, наведені в таблиці, характеризують розрахунок чистої теперішньої вартості (NPV) проєкту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет». Даний показник дозволяє оцінити економічну доцільність інвестицій з урахуванням фактора часу та вартості грошей.

У розрахунках враховано початкові інвестиційні витрати, щорічний грошовий потік від економії електроенергії, ставку дисконту та строк реалізації проєкту. На основі дисконтованих грошових надходжень визначено позитивне значення NPV, що свідчить про перевищення майбутніх доходів над початковими витратами. Отриманий результат підтверджує економічну ефективність та інвестиційну привабливість запропонованого проєкту.

Важливим етапом оцінювання ефективності інвестиційного проєкту є визначення індексу прибутковості, який характеризує співвідношення між дисконтованими грошовими надходженнями та обсягом початкових інвестицій.

Даний показник дозволяє оцінити рівень дохідності вкладених коштів і визначити економічну доцільність реалізації проекту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» [48]. Результати розрахунку індексу прибутковості проекту наведено в табл. 3.11

Таблиця 3.11 – Розрахунок індексу прибутковості проекту

Показник	Формула розрахунку	Значення
Дисконтовані грошові надходження (тис. грн)	PV	72280
Початкові інвестиції (тис. грн)	IC	41400
Індекс прибутковості	$PI = PV / IC$	1,75
Критерій оцінки	$PI > 1$	Проект ефективний
Рівень інвестиційної привабливості	$1,75 - 1$	+0,75
Запас фінансової стійкості проекту (%)	$(PV - IC) / IC \times 100 \%$	74,6

Джерело: створено автором з використанням [48]

Результати, наведені в табл. 3.11, характеризують розрахунок індексу прибутковості проекту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет». Даний показник дозволяє оцінити ефективність інвестицій шляхом порівняння дисконтованих грошових надходжень із обсягом початкових вкладень.

Отримане значення індексу прибутковості перевищує одиницю, що свідчить про економічну доцільність реалізації проекту. Це означає, що кожна вкладена гривня забезпечує додатковий дохід. Додатково розраховано рівень інвестиційної привабливості та запас фінансової стійкості, які підтверджують достатньо високий потенціал ефективності та безпечності інвестування у даний проект.

Для комплексної оцінки ефективності інвестиційного проекту доцільно також визначити показник внутрішньої норми рентабельності (IRR), який характеризує максимальний рівень прибутковості проекту та відображає граничну ставку дисконту, за якої інвестиції залишаються економічно доцільними. Розрахунок внутрішньої норми рентабельності дозволяє оцінити інвестиційну привабливість проекту встановлення сонячної електростанції в

одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» та визначити рівень його фінансової стійкості [21].

Основні результати розрахунку показника IRR наведено в табл. 3.12

Таблиця 3.12 – Розрахунок внутрішньої норми рентабельності (IRR)

Показник	Формула розрахунку	Значення
Початкові інвестиції (тис. грн)	IC	41400
Середній щорічний чистий дохід (тис. грн)	CF	9558
Орієнтовне значення IRR (%)	Розрахунок методом дисконтування	21–23
Ставка дисконту підприємства (%)	Вихідні дані	13
Перевищення IRR над ставкою дисконту (%)	22 % – 13 %	+9
Коефіцієнт запасу ефективності	IRR / r	1,69
$IRR: \sum CF_t / (1+IRR)^t - IC = 0$		
Висновок	$IRR > r$	Проект інвестиційно привабливий

Джерело: створено автором з використанням [21]

Результати, наведені в табл. 3.12, характеризують розрахунок внутрішньої норми рентабельності (IRR) проекту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет». Даний показник відображає рівень дохідності інвестицій та дозволяє оцінити граничну ефективність проекту.

Отримане значення IRR перевищує ставку дисконту підприємства, що свідчить про економічну доцільність реалізації запропонованого заходу. Це означає, що проект забезпечує достатній рівень прибутковості та має запас фінансової стійкості. Загалом результати підтверджують інвестиційну привабливість впровадження сонячних електростанцій у діяльність підприємства.

З метою оцінювання практичних результатів реалізації проекту встановлення сонячних електростанцій важливо проаналізувати прогнозовані зміни основних економічних показників діяльності підприємства після впровадження запропонованого заходу. Такий аналіз дозволяє визначити

очікуваний рівень скорочення енергетичних витрат, зміну показників прибутковості та підвищення рівня енергетичної незалежності торговельної мережі [11]. Прогноз економічного результату після впровадження сонячних панелей в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» наведено в табл. 3.13

Таблиця 3.13 – Прогноз економічного результату після впровадження заходу в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» (тис. грн)

Показник	До впровадження	Після впровадження	Формула відхилення	Відхилення
Річні витрати на електроенергію (тис. грн)	24800	14000	$14000 - 24800$	-10800
Витрати на резервне живлення (тис. грн)	4800	2400	$2400 - 4800$	-2400
Сукупні енергетичні витрати (тис. грн)	29600	16400	$16400 - 29600$	-13200
Чистий прибуток підприємства (тис. грн)	520000	530500	$530500 - 520000$	+10500
Рентабельність діяльності (%)	8,8	9,6	$9,6 - 8,8$	+0,8
Частка альтернативної енергії (%)	6	41	$41 - 6$	+35
Рівень енергетичної незалежності (%)	20	51	$51 - 20$	+31

Результати, наведені в табл. 3.13, відображають прогнозні зміни основних економічних показників діяльності ТОВ «АТБ-Маркет» після впровадження сонячних електростанцій. Порівняння даних до та після реалізації заходу дозволяє оцінити його вплив на витрати, прибутковість та енергетичну незалежність підприємства.

Зокрема, спостерігається суттєве зменшення витрат на електроенергію та резервне живлення, що формує загальне скорочення енергетичних витрат. Це, у свою чергу, позитивно впливає на зростання чистого прибутку та рівня рентабельності діяльності. Також відзначається значне збільшення частки використання альтернативної енергії та підвищення енергетичної незалежності

підприємства, що підтверджує ефективність запропонованого заходу в довгостроковій перспективі.

Окрім економічних результатів, важливим аспектом оцінювання доцільності впровадження сонячних електростанцій є визначення екологічної та соціальної ефективності проєкту. Використання альтернативних джерел енергії сприяє скороченню викидів вуглекислого газу, зменшенню навантаження на енергетичну систему та підвищенню рівня енергетичної безпеки підприємства. Крім того, реалізація проєкту позитивно впливає на імідж компанії як соціально та екологічно відповідального суб'єкта господарювання [50]. Основні показники екологічної та соціальної ефективності проєкту наведено в табл. 3.14

Таблиця 3.14 – Оцінка екологічної та соціальної ефективності проєкту

Показник	Формула розрахунку	Значення
Річний обсяг виробленої «зеленої» електроенергії	Вихідні дані	1500000 кВт·год
Коефіцієнт скорочення викидів CO ₂	Вихідні дані	0,67 кг/кВт·год
Скорочення викидів CO ₂	$1500000 \times 0,67$	1005000 кг
Скорочення викидів CO ₂ у тоннах	$1005000 / 1000$	1005 т
Зменшення навантаження на енергосистему	За рахунок власної генерації	41 %
Підвищення енергонезалежності	51 % – 20 %	+31 %
Скорочення споживання традиційної електроенергії	$1500000 / 3650000 \times 100 \%$	41 %
Соціальний ефект	Забезпечення стабільної роботи магазинів	Позитивний
Іміджевий ефект	Формування екологічного бренду компанії	Високий
Екологічний ефект за 25 років	1005×25	25125 т CO ₂

Джерело: створено автором

Проведені розрахунки демонструють обсяг виробництва «зеленої» електроенергії та його вплив на скорочення шкідливих викидів у довкілля.

Зокрема, використання сонячної енергії дозволяє суттєво зменшити викиди вуглекислого газу та знизити навантаження на традиційну енергосистему. Також спостерігається підвищення рівня енергетичної незалежності підприємства та скорочення споживання електроенергії з мережі.

Крім екологічного ефекту, проєкт має позитивний соціальний вплив, забезпечуючи стабільність роботи магазинів, та сприяє формуванню позитивного іміджу компанії як екологічно відповідального бізнесу.

З урахуванням результатів аналізу фінансового стану, проведеного у другому розділі, реалізацію запропонованого заходу доцільно здійснювати за рахунок власних коштів ТОВ «АТБ-Маркет». Підприємство має достатню фінансову базу, значний обсяг грошових коштів та стабільний чистий прибуток, тому фінансування встановлення сонячної електростанції не потребує залучення кредитів або зовнішніх інвесторів. Такий підхід дозволяє уникнути додаткового боргового навантаження, зменшити фінансові ризики та спрямувати власні ресурси на підвищення енергоефективності діяльності підприємства.

Вплив запропонованого заходу на фінансовий стан підприємства проявляється у кількох напрямках. По-перше, зниження витрат на електроенергію безпосередньо підвищує операційний прибуток і рентабельність діяльності. По-друге, формування власного джерела електроенергії зменшує залежність від зовнішніх постачальників та ризики простоїв, що позитивно впливає на стабільність грошових потоків. По-третє, фінансування за рахунок власних коштів не погіршує структуру капіталу підприємства, тому захід сприяє зміцненню платоспроможності та фінансової стійкості.

Таким чином, проведений розрахунок економічної ефективності запропонованого заходу підтверджує його доцільність та високу результативність. Реалізація проєкту встановлення сонячної електростанції в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» є економічно обґрунтованою, інвестиційно привабливою та стратегічно важливою для підвищення енергоефективності підприємства, зниження витрат і зміцнення його конкурентних позицій на ринку. Особливо важливо, що за наявності достатніх власних ресурсів підприємство може реалізувати цей захід без залучення додаткового боргового фінансування, що позитивно впливає на його фінансову стійкість.

ВИСНОВКИ

Отже, фінансовий стан підприємства є однією з найважливіших економічних характеристик його діяльності, яка відображає рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, ефективність їх формування та використання, а також здатність підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання. У процесі дослідження встановлено, що економічна сутність фінансового стану полягає у відображенні системи фінансових відносин, які виникають у процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства. Визначено, що на фінансовий стан підприємства впливає значна кількість внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів належать ефективність управління ресурсами, структура капіталу, рівень витрат, система фінансового менеджменту та організація господарської діяльності. Серед зовнішніх факторів важливе значення мають економічна ситуація в державі, рівень інфляції, податкова політика, конкурентне середовище, валютні коливання та загальна фінансова нестабільність. Встановлено, що аналіз фінансового стану підприємства є необхідним елементом системи управління підприємством, оскільки дозволяє своєчасно виявляти проблеми у фінансовій діяльності, оцінювати рівень фінансових ризиків, визначати резерви підвищення ефективності діяльності та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

У результаті дослідження методичних підходів до аналізу фінансового стану підприємства встановлено, що дана система є комплексною та багаторівневою, оскільки охоплює різні аспекти оцінювання фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання. Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити динаміку фінансових показників у часі та виявити загальні тенденції розвитку підприємства, тоді як вертикальний аналіз забезпечує структурне розуміння активів, капіталу та витрат. Коефіцієнтний аналіз виступає базовим інструментом фінансової діагностики, оскільки дає змогу оцінити рівень

ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ефективності використання ресурсів. У свою чергу, факторний аналіз дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між показниками та визначити фактори, що впливають на фінансовий результат. Порівняльний (бенчмаркінговий) підхід забезпечує можливість оцінки конкурентних позицій підприємства шляхом зіставлення його показників із середньогалузевими або показниками інших суб'єктів господарювання. Інтегральний аналіз дозволяє сформулювати узагальнену оцінку фінансового стану на основі єдиного синтетичного показника, що є зручним для прийняття управлінських рішень. Прогнозний аналіз, у свою чергу, спрямований на визначення перспектив розвитку підприємства та моделювання можливих сценаріїв його фінансового стану в майбутньому.

Узагальнюючи сучасні умови функціонування підприємств, слід зазначити, що вони характеризуються високим рівнем нестабільності та значною кількістю взаємопов'язаних ризиків. Найбільш суттєвий вплив на фінансовий стан підприємств сьогодні мають енергетичні проблеми, зокрема блекаути та перебої з електропостачанням. Вони порушують безперервність виробничих процесів, призводять до простоїв обладнання, зниження обсягів виробництва та зростання операційних витрат через використання альтернативних джерел енергії.

Об'єктом дослідження стало ТОВ «АТБ-Маркет», що характеризується як фінансово стійке, високоефективне та конкурентоспроможне підприємство, яке займає провідні позиції на українському ринку роздрібною торгівлі. Поєднання ефективної організаційної структури, масштабної торговельної мережі, розвиненої логістики, широкого асортименту продукції та активного впровадження інноваційних рішень забезпечує компанії стабільний розвиток і формує потужний потенціал для подальшого зростання навіть в умовах складного економічного середовища.

Аналіз майнового стану свідчить про поступове зростання загальної вартості активів підприємства протягом 2022–2025 років, що є наслідком розширення торговельної мережі, збільшення товарообороту та інвестицій у розвиток логістичних центрів і складської інфраструктури. У структурі активів домінують оборотні активи, що є характерною ознакою підприємств роздрібною торгівлі, оскільки основну частку майна становлять товарні запаси, грошові кошти та дебіторська заборгованість. Оцінка ліквідності підприємства показує, що ТОВ «АТБ-Маркет» має достатній рівень здатності покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів. Показники поточної та абсолютної ліквідності демонструють стабільні значення з незначними коливаннями, що свідчить про відносну фінансову стабільність підприємства у короткостроковому періоді. Водночас значення коефіцієнта поточної ліквідності є дещо нижчим за нормативний рівень, що пояснюється специфікою ритейлу, де значна частка оборотного капіталу перебуває у формі товарних запасів із високою швидкістю реалізації. Платоспроможність ТОВ «АТБ-Маркет» характеризується як стабільна та керована. Підприємство має достатні обсяги грошових коштів і стабільні грошові потоки від операційної діяльності, що дозволяє своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками, державою та іншими кредиторами. Висока оборотність активів і значні обсяги виручки забезпечують постійне надходження ліквідних ресурсів, що є ключовим фактором підтримання платоспроможності.

Аналіз фінансової стійкості свідчить про те, що підприємство характеризується високим рівнем залучення позикового капіталу, що є типовим для великого ритейлу з високою оборотністю товарів. Аналіз ділової активності ТОВ «АТБ-Маркет» демонструє позитивну динаміку ефективності використання ресурсів. Зростання коефіцієнта оборотності активів свідчить про підвищення ефективності управління майном підприємства та швидкість його перетворення у виручку. Щодо рентабельності, результати аналізу свідчать про стабільний, хоча й помірний рівень прибутковості. Показники рентабельності активів

демонструють поступове зростання, що означає ефективніше використання ресурсів підприємства для генерування прибутку.

Узагальнюючи проведені дослідження, можна зробити висновок, що впровадження сонячних електростанцій у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет» є економічно доцільним, стратегічно обґрунтованим та екологічно виправданим рішенням. Аналіз показав, що сонячні електростанції здатні частково або суттєво зменшити залежність підприємства від централізованих джерел енергопостачання, забезпечити стабільність функціонування магазинів та знизити витрати на електроенергію. Особливо важливим є те, що для мережі супермаркетів із високим денним споживанням електроенергії використання сонячної генерації є максимально ефективним, оскільки збігається з періодом пікового виробництва енергії. З економічної точки зору впровадження СЕС дозволяє скоротити операційні витрати, підвищити рентабельність діяльності та забезпечити довгострокову фінансову вигоду. Незважаючи на наявність високих початкових інвестицій і відносно тривалий термін окупності, у перспективі проєкт забезпечує стабільний економічний ефект та зменшує вплив коливань тарифів на електроенергію.

Проєкт встановлення сонячних панелей за рахунок власних коштів в одному магазині ТОВ «АТБ-Маркет» спрямований на зменшення залежності від централізованого електропостачання, скорочення витрат на енергоресурси та підвищення загальної енергоефективності торговельної мережі.

Встановлення сонячних електростанцій на дахах магазинів забезпечує формування додаткового джерела електроенергії, що особливо актуально в умовах зростання тарифів та нестабільності енергетичної системи. Водночас реалізація проєкту потребує значних початкових інвестицій та передбачає тривалий термін окупності, що є важливим фактором при плануванні фінансових ресурсів. Додатково слід враховувати технічні ризики, залежність ефективності роботи сонячних панелей від погодних умов та необхідність регулярного обслуговування обладнання.

Згідно з розрахунками загального економічного ефекту, впровадження сонячних панелей дозволяє забезпечити суттєву річну економію витрат на електроенергію, яка формує основу фінансової вигоди проєкту. Після врахування витрат на технічне обслуговування визначено значний чистий економічний ефект, що підтверджує ефективність використання власної генерації електроенергії. Оцінка показників економічної ефективності демонструє прийнятний рівень інвестиційної привабливості проєкту. Зокрема, розрахований термін окупності свідчить про повернення інвестицій у середньостроковій перспективі, що є прийнятним для інфраструктурних енергетичних проєктів. Коефіцієнт економічної ефективності та рівень рентабельності інвестицій підтверджують доцільність вкладення капіталу, оскільки забезпечують стабільну дохідність на вкладені кошти. Аналіз чистої теперішньої вартості (NPV) показав позитивне значення показника, що є ключовим критерієм ефективності інвестиційного проєкту. Розрахунок внутрішньої норми рентабельності (IRR) показав, що її значення перевищує ставку дисконту підприємства, що є ще одним підтвердженням інвестиційної привабливості проєкту.

Прогнозні розрахунки економічних результатів після впровадження заходу демонструють суттєве зменшення витрат на електроенергію та резервне енергозабезпечення, що безпосередньо впливає на зростання чистого прибутку підприємства та підвищення рівня рентабельності діяльності. Окремо слід відзначити позитивний екологічний та соціальний ефект проєкту. Скорочення викидів вуглекислого газу та зменшення навантаження на енергосистему сприяють покращенню екологічної ситуації та формуванню позитивного іміджу підприємства як соціально відповідального суб'єкта господарювання. Підвищення рівня енергонезалежності також забезпечує стабільність роботи торговельної мережі в умовах зовнішніх енергетичних ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ATB chain increased its turnover to UAH 294 bln in 2025. Open4Business. URL: <https://open4business.com.ua/en/atb-chain-increased-its-turnover-to-uah-294-bln-in-2025>.
2. ATB-Market becomes leader in retail trade with sales of over UAH 181 bln in 2023. Interfax-Ukraine. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/974553.html>.
3. Retail network «ATB» — the leader of the trade industry of Ukraine. ATB-Market: офіційний сайт. URL: https://www.atb.ua/en_US/page/atb_market.
4. Top 10 retail leaders of Ukraine by revenue in 2024: Opendatabot. UNN. URL: <https://unn.ua/en/news/top-10-retail-leaders-of-ukraine-by-revenue-in-2024-opendatabot>.
5. Антонюк О., Хома Д. Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства в умовах цифрової трансформації. Сталий розвиток економіки. 2026. № 1(58). С. 685–690. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-58-91>.
6. ATB збільшив товарообіг до 294 млрд грн у 2025 році. Open4Business. URL: <https://open4business.com.ua/en/atb-chain-increased-its-turnover-to-uah-294-bln-in-2025/>.
7. ATB: товарообіг мережі у 2024 році становив 248,8 млрд грн. Open4Business. URL: <https://open4business.com.ua/en/atbs-turnover-increased-by-15-in-2024-to-uah-248-3-bln/>.
8. ATB-Market: офіційний сайт компанії. URL: https://www.atb.ua/en_US/page/atb_market.
9. Буткевич Т. В. Сучасні загрози фінансовій безпеці підприємства. Український економічний часопис. 2023. № 3. С. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-3-3>.
10. Васильєв С. В., Масляєва О. О., Лапенко Х. О. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та особливості структури. Інвестиції:

- практика та досвід. 2024. № 17. С. 96–100. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/12082>.
11. Галатин О. В. Розрахунок потенціалу сонячної генерації та економічної доцільності встановлення панелей. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2024. 96 с. URL: <https://ena.lpnu.ua/items/a864b05f-d186-4a02-8272-d3808ae4b0a9>.
 12. Геєнко М., Омеляненко Д. Методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання активів у рамках невизначеності та ризику. Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2023. № 2. С. 1–10. URL: <https://snaujournal.com.ua/index.php/journal/article/view/290>.
 13. Гетун Г. В., Кошева В. О. Актуальність використання відновлюваних джерел енергії у будівельному секторі в Україні. Енергоефективність в будівництві та архітектурі. 2017. Вип. 9. С. 44–48. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/items/1e30c855-4dc8-45dc-8b77-5e755b960b2a>.
 14. Гілевич К. О. Співставний аналіз реалізації бізнес-моделей просюмерів з відновлюваними джерелами енергії. Енергетика: економіка, технології, екологія. 2023. № 1(25). С. 85–92. URL: <https://energy.kpi.ua/article/view/275998>.
 15. Деник А. Оцінка фінансового стану підприємства на основі аналізу фінансової звітності. Фінансовий контроль, аналіз та аудит. 2024. С. 50–55. URL: <https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/1321>.
 16. Денисюк С., Стржелецьки Р., Богойко І., Стржелецька Н. Аналіз особливостей ефективного впровадження сонячних електростанцій в локальних системах енергозабезпечення. Енергетика: економіка, технології, екологія. 2023. № 3. С. 58–66. URL: <https://energy.kpi.ua/article/view/279536>.
 17. Дмитренко А., Фурманчук О. Шляхи вдосконалення методики проведення аналізу фінансового стану підприємства. Економіка і регіон. 2021. № 1(80). С. 1–8. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2244>.

18. Довгалюк О. В., Шматов А. В. Відновлювана енергетика: сучасні тенденції розвитку. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. 2022. № 7. С. 15–22. URL: <https://eee.khpi.edu.ua/article/view/274263>.
19. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінуючий індикатор фінансової безпеки підприємств. Вісник економіки. 2022. № 4. С. 97–102. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.097>.
20. Загайнова О. А., Сердюкова Г. М. Сонячна on-grid електростанція та її приєднання до електричної мережі. Вісник НТУ «ХПІ». 2023. № 2. С. 33–41. URL: <https://erec.khpi.edu.ua/article/view/293302>.
21. Зерліцин Д. О., Скрипник А. В., Рогоза Н. І. Green Tariff and Investment to Solar Power Plant. Studies of Applied Economics. 2021. Vol. 38(4). P. 1–12. URL: <https://ojs.ua.es/ojs/index.php/eea/article/view/3994>.
22. Іващенко Т. С. Дослідження модифікацій для сонячних електростанцій. Енергетика. Екологія. Людина. 2025. № 12. С. 21–29. URL: <https://power.kpi.ua/article/view/328097>.
23. Іщенко Н. Методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу підприємств. Економіка та суспільство. 2024. № 63. С. 1–8. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4125>.
24. Кисельов І. Система показників платоспроможності та ліквідності, їх взаємозв'язок з фінансовою стійкістю. Економіка та суспільство. 2025. № 75. С. 41–47. URL: <https://www.researchgate.net/publication/394716951>.
25. Ковальчук Т., Вергун А. Аналіз впливу війни на фінансовий стан українських підприємств. Економіка та суспільство. 2025. № 81. С. 159–165. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-159>.
26. Колесніченко А. С., Авраменко Т. О., Стригуль А. А. Економічна сутність категорій «витрати», «доходи» та «фінансові результати» у забезпеченні фінансової стійкості підприємства. Бізнес Інформ. 2023. № 11. С. 231–240. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-231-240>.

27. Консолідована фінансова звітність ТОВ «АТБ-Маркет». Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/30487219>.
28. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 43. С. 77–85. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1758>.
29. Кравченко В. В. Діагностика фінансової стійкості в ТОВ «АТБ-Маркет». Modern Engineering and Innovative Technologies. 2022. № 21-02. С. 96–100. URL: <https://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit21-02-052>.
30. Куліш Г., Чепка В., Гавриленко Ю. Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства: переваги та недоліки. Економічні горизонти. 2023. № 1(23). С. 106–120. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(23\).2023.274304](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(23).2023.274304).
31. Леонова Б., Островська О., Круш В. Підвищення стійкості фінансового стану суб'єктів малого бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. № 56. С. 65–72. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3013>.
32. Лопатовська О., Гаєвська О. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2022. № 1. С. 118–123. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/>.
33. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2022. № 5(1). С. 221–228. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/899>.
34. Мельник Л. Г., Маценко О. І., Терещенко В. І. Наукове обґрунтування підвищення техніко-економічної ефективності використання сонячної енергії. Mechanism of Economic Regulation. 2020. № 3. С. 88–100. URL: <https://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/391>.
35. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О., Пономарьова К. В. Архітектура механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

- Трансформаційна економіка. 2023. № 2. С. 42–48. URL: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/19>.
36. Нікольчук Ю. та ін. Фінансова стійкість як індикатор ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Вісник ХНУ. 2023. № 1. С. 220–225. URL: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/719>.
37. Нікольчук Ю., Лопатова О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. Modeling the Development of the Economic Systems. 2024. № 4. С. 232–241. URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/476>.
38. Очеретний В. П., Ковальський В. П., Корецький О. О., Дмитрів О. В. Визначення економічної ефективності використання сонячної енергії на дахах торговельно-розважальних центрів. Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. 2018. № 2. С. 194–200. URL: <https://stmkvb.vntu.edu.ua/index.php/stmkvb/article/view/607>.
39. Павліашвілі К. В. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання: оцінка та шляхи її забезпечення (на прикладі ТОВ «АТБ-Маркет»). Архів кваліфікаційних робіт. 2023. С. 1–15. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/13257>.
40. Панченко В. В., Харін Р. О. Дослідження впливу деградації сонячних панелей на ефективність роботи сонячної електростанції. Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. 2022. № 3(28). С. 60–72. URL: <https://jiks.kart.edu.ua/article/view/290140>.
41. Панченко В. В., Харін Р. О. Моделювання та техніко-економічний розрахунок роботи сонячної електростанції. Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. 2023. № 2(28). С. 45–58. URL: <https://jiks.kart.edu.ua/article/view/283295>.
42. Пашкевич Б., Калінчик В. Підвищення енергоефективності фасадної сонячної електростанції зі застосуванням штучного інтелекту. Енергетика: економіка,

- технології, екологія. 2025. № 4. С. 45–52. URL: <https://energy.kpi.ua/article/view/341352>.
43. Педченко Н. С. та ін. Сутність та економічний зміст витрат підприємства: сучасний погляд. Науковий вісник ПУЕТ. 2023. № 1. С. 29–36. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-1-4>.
44. Петришин Б. АТБ інвестувала майже 900 млн грн у генератори та сонячні панелі. Рубрика. 2025. URL: <https://rubryka.com/2025/01/04/atb-investovala-majzhe-900-mln-grn-u-generatory-ta-sonyachni-paneli/>.
45. Підгаєць С. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника. Економіка та суспільство. 2024. № 70. С. 41–47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5254>.
46. Приб К. В. Інвестування в розвиток відновлюваних джерел енергії. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2021. Т. 6, № 1. С. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2021.6.1.111-116>.
47. Резніченко Д. С. Порівняння техніко-економічної ефективності сонячних електростанцій різних типів в умовах ринку електричної енергії України. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 120 с. URL: <https://ela.kpi.ua/items/cb8ee802-8d6a-440d-8796-80e2d175842c>.
48. Ричка Р. Ю. Економічна конкурентоспроможність проєктів «зеленого» енергобізнесу в Україні. Scientific Bulletin of IFNTUOG. 2022. № 25. С. 21–36. URL: <https://eung.nung.edu.ua/index.php/ecom/article/view/398>.
49. Ричка Р. Ю. Економічний аналіз ефективності інвестицій у сонячну енергетику: окупність, дохідність, ризики. Економіка та суспільство. 2024. № 60. С. 146–155. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3670>.
50. Ричка Р. Ю. Оптимізація розташування сонячних панелей для досягнення максимальної потужності. Вісник СНУ ім. В. Даля. 2024. № 1(281). С. 76–84. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/VisnikSNU/article/view/801>.

51. Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 2(304). С. 7–13. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=12030>.
52. Семенова К. Д. Аналіз тенденцій фінансового стану підприємств України. Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса, 2023. С. 296–297. URL: <https://dspace.oneu.edu.ua/items/61bcc44b-8e1b-4c8f-a463-bfb8673c395e>.
53. Сиротяк Р. М., Сопільник Л. І. Методичні підходи до аналізу фінансового стану підприємства. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2010. № 691. С. 95–99. URL: <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/10001>.
54. Смолінська С. В. Проблеми та перспективи фінансування підприємств в умовах воєнного стану. Фінансовий простір. 2024. № 3–4. С. 171–178. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.3-4\(54\).2024.166171172](https://doi.org/10.30970/fp.3-4(54).2024.166171172).
55. Смолінська С., Смолінський В. Використання цифрових інформаційно-аналітичних систем для оцінки фінансового стану підприємств. Фінансовий простір. 2025. № 4(58). С. 166–174. DOI: [https://doi.org/10.30970/fp.4\(58\).2025.166173174](https://doi.org/10.30970/fp.4(58).2025.166173174).
56. Сотник І. Л., Коваленко Є. В., Мартимьянов А. В. Економічна конкурентоспроможність проєктів «зеленого» енергобізнесу в Україні. Scientific Bulletin of IFNTUNG. 2022. № 1(25). С. 21–36. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2022-1\(25\)-21-36](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2022-1(25)-21-36).
57. Тарнавська Д., Бугас Н. Розвиток вітчизняного бізнесу в умовах воєнного стану (на прикладі ТОВ «АТБ-Маркет»). Економіка і суспільство. 2024. № 60. С. 95–101. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3637>.
58. Томчук О. Аналіз платіжної спроможності підприємства та відображення її в обліку: сутність, класифікація, оцінка. Економіка та суспільство. 2023. № 51.

- С. 95–101. URL:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2463>.
59. Трофименко О., Войтко С., Нараєвський С. Development of Energy Supply Infrastructure Based on Industry 4.0 (on the Example of Ukraine and Turkey). *Ekonomika*. 2022. Vol. 101(2). P. 70–91. URL:
<https://www.journals.vu.lt/ekonomika/article/view/25373>.
60. Федоришина Л., Артемчук Д. Фінансовий стан підприємства: сутність та значення в системі управління. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2026. № 1. С. 190–197. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2026-19-23>.
61. Цих В. М., Кульчак А. М., Яворський А. М. Аналіз досліджень впливу температури на деградацію та ефективність роботи сонячних панелей. *Енергетика: економіка, технології, екологія*. 2024. № 2. С. 33–47. URL:
<https://energy.kpi.ua/article/view/303071>.
62. Чайковський Я. Сучасний стан та напрями розвитку банківського кредитування малого і середнього бізнесу в Україні. *Світ фінансів*. 2021. № 4. С. 55–63. URL: <https://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1461>.
63. Чорна В. О., Кудряшов О. О., Біленко С. С. Оцінка потенціалу сонячної енергетики для живлення об'єктів комунального господарства міст. *Вісник ПДТУ*. 2023. № 47. С. 112–119. URL:
https://journals.uran.ua/vestnikpgtu_tech/article/view/300061.
64. Штепенко К., Свистун Л., Крокотень І. Планування ділової активності та оцінювання її впливу на фінансову стійкість підприємства. *Економіка і регіон*. 2020. № 4(79). С. 78–84. URL:
<https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2167>.

ПЕРЕЛІК ГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Назва аркушів	Кількість, шт.
1. Теоретичні аспекти фінансового стану підприємства	1
2. Складові фінансового стану підприємства	1
3. Фактори впливу на фінансовий стан підприємства	1
4. Організаційна структура ТОВ «АТБ-Маркет»	1
5. Динаміка майнового стану ТОВ «АТБ-Маркет»	1
6. Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «АТБ-Маркет»	1
7. Показники фінансової стійкості та ділової активності ТОВ «АТБ-Маркет»	1
8. Характеристика проекту впровадження сонячної електростанції у діяльність ТОВ «АТБ-Маркет»	1
9. Економічна ефективність запропонованого заходу	1
Всього	9